

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-szorosos postt. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólát postt. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 2a. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Üsütörtök, január 16.

Mai számunk főbb közleményei:

- A választási elnök a választójogi reformban.
- A telhetetlen aszfaltgyár.
- Uészítő üzlettelenség a budapesti gabonatörszén.
- Sudermann új drámája.
- Nők a művészetben.
- Háborúság a Nemzeti Kaszinóban.
- Magyar orvosok a balkáni csatákon.
- Lujza hercegnő magyarországi lakos.
- Próbászavazás a francia köztársasági elnökre.
- Ujra marcolnak Csataldzásánál.
- Hetvenkét éves vőlegény, husz éves menyasszony.
- Geigerné titka.
- A leánygyilkos házmeester.
- Tarkaságok.

Téli háboru?

Arad, január 15.

Ez az a velőt fagyasztó, kegyetlen hideg idő, a melyben egy kutyát se szoktak az utcára lökni. Londonban pedig arról készülnek dönteni, hogy az utcára, — nem is az utcára, hanem a hóval borított, szél-től védtelen sikokra, jéggel pallózott hegyek közé — kilökjének sok tizezer embert, hogy a gyilkos hidegben állva, örségen járva, hókupacok mögött fekvve várják, a míg megfagynak, vagy a míg ettől a haláltól egy irgalmas shrapnel szilánk megváltja.

Kegyetlenebb háborut annál, amely a törökök és a Balkán szövetségesei között újból kitörni készül, elképzelni is bajos. Ilyen téli hadjárat törte meg a győzhetetlen Napoleont is. Mindakét fél számít ennek a háborúnak borzalmaira és mindegyik azt hiszi: a másik nem fogja ezeket megkoc-

káztatni. És ebből a számításból alighanem az lesz, hogy eldördülnek az ágyuk, megkezdődnek azok az események, a mikor a nagyhatalmak azt mondják: most már nekünk nincs semmi dolgunk.

Ha valaha szörnyű, fölfokozott vandalizmust meg kellett akadályozni: akkor most ez az erkölcsi szükség kétségbeesett szóval apellál a nagyhatalmakra, hogy gátolják meg az emberpusztításnak és embergyötresnek azt a válogatott formáját, amelyet ellenfeleiken el akarnak követni. És szabadság meg a téli fegyveres készenlétnek szintén kellemetlen, nehéz állapotától azokat az országokat, a melyek erre, a míg a krízis tart, kénytelenek.

Mindezek fölött pedig váltsák meg az egész világot attól, hogy a háboru okozta gazdasági krízis a nyomornak olyan fokára emelkedjék, amelyet már elviselni lehetetlen volna. Ha a nagyhatalmak veszélyeztetett gazdasági érdekekért, egykivitelit ut biztosításáért, egy gyarmatért háborut tudnak viselni, akkor az összeomlások végtelen sorát megelőzendő, tudjanak békét teremteni és parancsolni is.

A szándék, ugylátszik, hogy ez. De a kivitel módjában lehet valami hiba. Mind-egyedül csak arról volt szó, hogy Törökországtól követeljenek lemondást, visszavonulást. Igaz, hogy az eddigi hadjáratban a törökök több vereséget kaptak. De a hadjárat folytatását ép az akadályozta meg, hogy a bolgárok a csataldzsai vonalnál megakadtak és nem tudtak erőt venni az ellenálláson. Igazsággal mérve tehát, az őszinte békeközvetítés azt jelentené, hogy mindkét fél-

től mérsékletet és mindeniktől lemondást követeljenek és a kettőnek összeegyeztetésével állapítsák meg a békét. A törökök ezzel szemben azt látják, hogy a nagyhatalmak csak feléjük hegyezik ki jegyzékeik élet, amelyek nyomában a Balkán szövetség fegyverei csillognak. Ily helyzetben a törökök nem tekinthetik a nagyhatalmak eljárásában az elfogulatlan nemzetközi biráskodást, annál kevésbé, mert a törököknek eddig is okuk volt a nagyhatalmak jóindulatában, őszinteségében és következetességében kételkedni. A nagyhatalmak konstantinápolyi föllépése tehát előreláthatóan csak új elkeseredést vált ki a törökökből, az elkeseredés pedig igen rossz elhatározásoknak szokott a szülőanyja lenni.

Vajon, a mennyi logikával a törököket meg lehet arról győzni, hogy az okosabb enged és lemond Drinápolyról, — nem lehetne-e ugyanilyen meggyőző erővel megértetni a bolgárokkal, hogy sokkal többet veszítettek eddig, mint a mennyit egy kicsi és fiatal nemzetnek egy hadjárat serpenyőjére föl tehet rakni. Ha Ferdinánd cár a maga kezével tépte le a vállrojtot Toseff tábornokról, mert oktalan emberparlással a szófiai ifjuság színe-javát áldozta fel, — nem nyulhat-e a bolgár uralkodó a maga vállrojtjához, a mikor a haderőnek immár gyengébb, fejletlen vagy félig rokkant részét, öreg tartalékosokat és idő előtt sorozottakat téli háboruba akar dobni?

Akarmennyire nem tudott hinni a logika a háboru újabb kitörésében, sajnos az minden nappal valószínűbbé válik. Vagy

Ne sirj!

Írta: Császár Imre.

Elfulladás megállott, nem bírta tovább. Lihegve, zihálva lélegzett, mielatt rémült tekintet körüldörögte. Sehol senki. Lehajtott fejjel fülelt. Valahol messze, a háta mögöl, kiáltóást juttatott hozzá az éji csörd és ez egy pillanatra visszasáta erejét.

Merre? Hová? Előtte kis térség, balra szűk utca. Beépített. A lámpák alig adtak valami világosságot, de beljebb, a közben, óriási árnyék meredt föl az égbe. Megismerte egy épülő ház nagy favázát, mely mint valami szörnyű rém terpeszkedett a szűk helyen. A kiáltóás ismét közelebről hangzott. Sietnie kell.

Beugrott a kis utcába és utolói erejét megfeszítve, eljutott a gerenda és deszkátömegig. Gyorsan megtalálta a szükséges részt és becsuszott rajta. Ujra felelt. A szive vadul vert, erei lüktettek a szétpattanásig. Így állott, odalapulva a deszkapalánkhoz. A kiáltó hangok elhallgattak. Az üldözök irányt téveszthettek és egyelőre meg volt mentve.

Összekuporodva átölelte a hatalmas gerendát, mert érezte, hogy lábai fölmondják a szolgálatot. Ragyogó térdel, görcsösen szorította az erős szálát, mint a vízbe-fuló kaspaszkodik görcsösen a hajóroncs deszkájába.

Lassan eszméláni kezdett és lankadt erejét megerősítette a nyugodt, mélyeséges csörd. Meg volt ugyan mentve, de azért itt nem maradhat. Férkészve körüljáratta szemét és amint lassan-

kint hozzászólt a homályhoz, tájékozódni iparkodott.

Néhány lépést tett befelé és megismerte a deszkától örszerűt lejtős följárót, mely a magába vitt. Óvatosan megindult rajta. Nesztelenül lépett, előre hajolva, szinte kuszva. Nem akart senkivel találkozni, félt ettől. Jobb kezében még most is görcsösen szorult meg a nyitott zseb-kés. Reszketett arra a gondolatra, hogy újra használnia kell.

Igy jutott följebb és mindig följebb. Nem látott és hallott semmit, csupán óvatos lépéseinek sikkoló nesze csinált némi zajt. Már jól följárhatott, mikor fáraftsa keresett valami helyecskét, ahol leülhetne, ahol megpihentethetné agyonbej-szolt tagjait.

Védett helyen, egészen a kőfal mellé támasztva, néhány szál deszka és mellette a mézhordó vályu. Óvatosan leereszkedett a deszka rekásra és puha talpát levéve, megkönnyebbülten fölleggett. A nyitott kést gépiesen bele törölte a nadrágjába és összecsuhta. Itt nincs senki, senki, aki bántathatná. Egyedül volt, egészen egyedül.

Kimerült teste lassanként egészen elernyedt és feje fáradtan csuhlott vállára, de annál munkásabb volt benne a szorongó aggodalom. Mi lesz most? Eddig csak eljutott, de mi történik ezután?

Rendezgetni próbálta gondolatait. Sorba vette, elejétől a rettenetes eseményt, mely idáig juttatta, a kezdet kezdetétől.

Lelkében olyan világosan sorakoztak a tények, mintha nem is a maga sorsa volna, hanem úgy olvasná, vagy mondaná el valakinek a más történetét.

Két év előtt ismerkedett meg az asszonnyal. Nála vett lakást. Kicsi szobácskát, melyben másodmagával lakott. Amaz is iparoslegény volt, jókedvű, jóérzésű, ámbar talán kicsit erőszakos, költődő. Azért meglétek egymással.

A szobátárs alig is járt haza. Vig, handabandás természete megkívánta a kocsmázást és így sokat volt oda. Ez szerencse volt, mert hiszen majdnem olyan egyedül érezte magát, mintha nem is lett volna senki, a kivel osztozkodnia kell. És mégis ez lett a veszte.

A könyvkötő műhelyből hazajárva, mert hiszen gyenge szervezete nem bírta a tivornyázást, otthon olvasgatta az újságját, néha könnyű munkát is vitt haza. Az asszony ilyenkor rendszeren otthon volt.

Javakorabeli, mosolygós tiszta nő volt, aki látható örömmel üdvözlötte az illedelmes, jóra-való fiút, szinte alig várva jöttét. Az estét rendszeren együtt töltötték, beszélgetve, meghányavetve a sorsot, a szegény ember osztályát, a munkát, az életet.

Lassanként, alig is vették észre hogyan, anynyira összebarátkoztak, hogy a szerelem már kintart ajtót talált és egészen természet-snek tetezett az egyesülés. Így volt ez már jó egy esztendője. Néhány fél-erakott korona is akadt, amit a takaréka vitték és apránként szilardut meg a terv, hogy megházasodnak. Jobb lesz így, határozták

talán azért fokozódik olyan erősen a békétárgyalások f-szültsége, hogy egyszerre a végső ponton forduljon meg és teremtsen meg az ellentétek kiegyenlítését?

A telhetetlen aszfaltgyár.

— Uj ajánlat a Varjassy Lajos-utca burkolására. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 15.

Holnap délután négy órára hívta össze Lócs Résző gazdasági tanácsnak a közlekedési és autóbussz felügyelő-bizottságot, hogy a Varjassy Lajos-utca burkolására beérkezett ajánlatokat eléjük terjessze felülbíráás céljából.

Ismertették többször az árlejtésen szerepelt ajánlatokat és megírtuk azt is, hogy úgy a számvetés, mint a javaslattevő bizottság egyhangú véleménye szerint minden ajánlat előnyösebb, jobb és olcsóbb, mint a Magyar Aszfalt Részvénytársaságé, mely oly horribilis és hallatlan árakat kér, valamint olyan elfogadhatatlan feltételeket szab, hogy ajánlatának sorsát ő maga döntötte el.

De, hogy milyen árakkal és feltételekkel dolgozik az aszfalt kartell és ebben az Aradot hitbizományul kapott Magyar Aszfalt, legjobban bizonyítja az az ajánlat, melyet ma nyújtott be a városhoz Dózsa B. Samu, makói aszfalt vállalkozó, aki arról akarja meggyőzni a törvényhatóságot, hogy ajánlata elfogadása esetén körülbelül 38-40,000 koronát, a fentartásnál ugyancsak 40,000 koronát takarítanak meg. Eme bevezetés után így szól az ajánlattevő.

Miután az én anyagi helyzetem nem engedi meg, hogy ily nagyobb összegű munkára pályázhassak, azt csak úgy tehetem meg, ha a város részéről támogatásba részesülök, tehát azt kérem a várostól, hogy a vállalati összeg kétharmadrészt anyag beszerzésre és munkadíj kifizetésére a munka folyama alatt előlegezze, az egyharmadrészt pedig a munka átadása után a végleszámlástól 30 napra. A kereseti összegből a jótállási időre és a fentartásra 5000 koronát kaucióknak a városnál hagyok.

A munkát a mérnöki hivatal vezeti, tehát biztosan jobb és olcsóbb munkához jut a város,

mint a budapesti gyártól kaphat és legalább megszabadul a kartell karmai közül.

Ajánlatom egység árai: Földmunka, a betonágy elkészítése, esetleges leásása, vagy feltöltése négyzetméterenkint 80 fillér. Beton 15 ctm. vastagságban, kavicsos homok és portland cementtel 1-7 hez való keveréssel, 4 ctm. vastag I sörerdő aszfaltburkolattal négyzetméterenkint 14 korona. 5 évig ingyen jótállás és 20 évig a fenntartásért 45 fillér négyzetméterenkint.

A kazánok, összes felszereléseim a városnak biztosítékul, zalogul szolgáljak mig a munka elkészül.

A választási elnök a választójogi reformban.

— Alaptalan rémitgetés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 15.

A kormány választójogi reformjának szenvedélyes bírálói, a szociáldemokraták és Hollók szenzációs felfedezést tettek ebben a törvényjavaslatban. Azt írják a lapjaik, hogy a választójogi javaslat szerint a választási elnök bármikor meghusithatja a választás eredményét, vagy pedig megteheti azt, hogy az ellenzéki jelöltek el nem fogadásával a kormányparti jelöltet mondja ki egyhanguan megválasztottnak. És e kritikások állítása szerint a választási elnök ilyen visszaélésért legföljebb négyezer korona pénzbüntetést kaphat. Sőt ki is számítják, hogy a kormányparti mandátumok ára ezentul ilyenformán nem száz, vagy kétszáz ezer korona lesz, hanem legföljebb négyezer, úgy, hogy az ország megvásárlására ezentul nem kell harminc millió, elég arra egy millió.

Hát ez igazán megdöbbentő lenne, — ha igaz lenne. Mielőtt azonban bárki fölülve, a vizsgálódás legegyszerűbb módjához kell fordulni: olvasunk el a törvényjavaslatot.

Nezzük tehát a választási elnök jogkörét szabályozó főbb rendelkezéseit. Azt látjuk, hogy a választási elnök akadályok fölmerülése esetén elhalaszthatja a választás megnyitását, sőt ha egy óra eltelével az akadály nem volt elsimítható, a választást meghusítottának jelentheti ki. Ez valóban erős fegyver az elnök kezében, mert sokszor

megesik, hogy ha egy választást el lehet halasztani, vagy meghusítani, az esetleg csak különleges körülmények hatására alatt előnyben lévő párt az újabb választásig kisebbséggé sorvad össze. Azonban a javaslat ellenzői his faradsággal megtalálhatják ugyanezt a rendelkezést mind a régi — a ma érvényben lévő — választási törvényben, mint Andrássy javaslatában, sőt a választásokról bíráskodó 1899. évi XV. törvény-cikk 155. szakaszában is.

A másik veszedelem e kritikák szerint a jelölés el nem fogadása, a harmadik pedig általában az elnöki erőszak, amely az ellenék győzelmét minden eszközzel meghusithatja, a miért összevissza négyezer korona a büntetés. Nézzük a jelölés visszautasítását:

Ha a választási elnöknek nem adjuk meg azt a kormányjavaslat 86. szakaszában körülírt jogot, hogy visszautasíthatja azt a jelölést, amely olyan egyénre vonatkozik, akiről nyilvánvaló, hogy a választás időpontjában országgyűlési képviselővé nem választható, akkor megeshetnek, hogy egy eieve kétségtelenül érvénytelen választást végig kellene csinálni, amit a decentralizált eljárás mellett még inkább kell megejőznünk, mint a mai rendszer mellett. De a javaslat kimondja azt is, hogy ha az elnök a nyilvánvaló kizárási okot teljes bizonyossággal megállapítani nem tudja, el kell fogadnia a jelölést. A választási elnöknek ezt a jogát azonban súlyos biztosítékok veszik körül, amelyek a tévedést és visszaélést a lehetőségig kizárják. Ezek:

a) a választási elnöknek elég időt kell adni arra, hogy a jelöltek választóságát alaposan megvizsgálja;

b) a választási elnöknek a jelölt visszautasítását csak akkor kell megengedni, ha teljes bizonyossággal megállapította azt a nyilvánvaló és rendszerint köztudomású tény, hogy a jelölt a választás időpontjában képviselővé nem választható.

c) a választási elnököt könnyelmű eljárás, mulasztás vagy visszaélés esetében a legzigorúbb büntetéssel kell sújtani.

Mivel az első két biztosítékról a törvényjavaslat 86. és 87. szakasza gondoskodik, a harmadik biztosítékot pedig részben már a javaslatnak a fegyelmi felelősségről szóló 144. szakasza megteremtí, a polgárok választási joga ellen elkövetett büntető cselekményekről a 165. szakasz értelmében alkotandó törvény pedig még teljesebbé fogja tenni: ezért a 86. szakaszban bizvaat meg lehet adni az elnöknek a visszautasítás jogát. A bíróság különben is utólag megsemmisítheti a választást, ha a választási elnök jogtalanul utasított vissza valamely jelöltet.

Igen ám, — felelik a gyanakvó kritikások —

el. A másik lakónak fölmondanak és békés egyetértésben fogják élni napjaikat.

Amazt alig lehetett látni. Késő éjszaka járt haza, korán munkába sietett és a vasárnapokat is rendszeren házon kívül töltötte. Jóformán nem is törődtek vele. Egyszerre csak megváltozott a helyzet. Attól a perctől kezdve, hogy kiadták az utját, a lakótársat mintha kicsérélték volna. Sokat ült otthon, korcsmába nem igen járt és azóta a házastársak alig lehettek magukra, mert mintha csak ezt várta volna, a másik is rögtön otthon termett. Sőt megeseit néhányszor, hogy hazatértekor amazt már otthon találta.

Sietette az esküvőt, hogy joga legyen rendelkezni, de mintha az asszony huzódott volna. Kifogásokat talált. Most ez nincs rendben, most azt kell bevárni. Eleinte hitte, de később már megsejtette, hogy ezek csak ürügyek és a huzavona nem ok nélkül való.

Módtörlött bosszankodott. Már már szakítani akart, otthagyni az asszonyt, de az mindig tudott valami elfogadható mentséget. Az igazat megvallva, maga se szívesen mondott volna le a szép tervről.

Ez így ment hónapokig. De végre is, örökké nem maradhatott ennyiben. A fiu bizonyosságot akart. A gyanu annyira üldözte, hogy sokszor, elkeseredett dühében, siráson kapta magát. Ilyenkor aztán veszekedő jelenetek következtek. Ennek végét kellett vetni. De hogyan?

A véletlen jött segítségére ma este. Az ilyen véletlen játsza el a főszerepet.

Borzasztó fejfájás kínozta és a műhelyből korábban hazaeresztették. Derék, szorgalmas munkás volt, aki másnap helyreállította a mulasztást.

Hazasietett. Vesztére tette. Épen akkor toppant be mikor a lakótárs az asszonyval enyelgett.

Itt meg kellett állapodni a gondolkozásban. Rettenő szégyenérzet győrtte újra és úgy hitte, megint csak meg tudná tenni, amit cselekedett.

Amaz erősebb volt. Megverte. Valósággal kifojozta a szobából. Az asszony meg kacagott. Azt kialtozta: Na, most legalább megszabadulunk attól a nyiszlelt kamasztól!

Erre visszaroht a lakásba, újra kidobták, kiverték, ki egészen az udvarra. A lakók összelutottak és röhögtek rajta. Ágyát elborította a vér. Ölni akart, bosszút állni. Végső erejét összeszedve, rárohant amarra, a kés megvillant és beledőlte sokszor, tízszer, százszor.

Mikor elrántották onnar, még akkor is szurkált maga körül. Nem is merték lefogni. Elszaladt, de azok utána. Üdzték utcákon keresztül, de egéruat vett ürge lábával és most itt van. Itt ül az épülő ház gerendái közt és nem tudja, mihez fogjon?

Fejét a kezére támasztva, kétségbeesetten meredt maga elé. A kimerült gyöngye testet elbágyasztotta a nagy izgalom és nehéz, fojtó sóhajtások után kötört a visszazorult ellenállás csukló, faldokló zokogás alakjában.

Mivé lesz most? Embert ölt. Mit fog csinálni most? Győtrő keservében szinte elalált, elkabult, de a sirás visszatartatatlannul áradt ki belőle.

Egyszerre, valahonnan, halk, gyöngye hang szállt felé.

— Ne sirj! — hangzott majdnem susogva az éjszakában.

A férfi rémülten egyenesedett föl. Ki az?

Honnan jön az a hang? És újra hangzott: Ne sirj!

Félénken összekuporodva körülnézett. Meről jöhet? Hol van? Mar épen le akart rohanni, mikor valamivel erősebben szólt:

— Ne félj. Új vissza nyugodtan a helyedre. Miért sírsz? Már régen leslek. Láttalak tellopózkodni. Bizonyosan kergettek és idemenekültél. Mit követtél el, hogy üdözték?

Lassankint megnvugodott. Női hang volt, olyan gyöngéden beszélt. Jól esett neki, hogy van valaki, aki kérdezi, egy nő, és örült, hogy felelhetett. Nehéz szíve szíate megkönnyebbedett, a mint halkan így válaszolt.

— Kést szurtam egy emberbe.

— Meghalt?

— Nem. Nem tudom.

— Láttad elesni?

— Nem emlékszem. Nem láttam.

— És miért bántottad. Vétett ellened?

— Nagyot. Megcsufolt. Ellopta, mint a tolvaj, az asszonyt és megcsufolt. Megvert.

Mintha most már nem is szégyelné olyan nagyon. Küönös, de úgy érezte, mintha már nem szégyelné.

— Megvert és te kést szurtál belé? A szeretőd miatt? Az az asszony bizonyosan nem érte meg, hogy ilyen bünt kövess el miatta. Az élet szép és ha megfognak, börtönbe kerülsz. Bünhődni kell.

Csodálatos, de nem is bánta. Sőt, szinte jól esett erre gondolnia. Bünhődni fog. Vezekelni és megtisztulni.

A csendes, halk hang újra beszélt.

— De hát ha nem is lesz belőle nagyobb baj? Nem hal meg mindjárt az ember. Látod, falu-

de a régi, tudniillik a ma érvényben lévő válasszó jogi rendszer keretében a más — büntető — törvényekben lévő súlyos szankciók tartották vissza a választási enyhét attól, hogy nyilvánvaló törvénysértést követően el! Ez tagadhatatlanul igaz. Sőt az is kétségtelen, hogy mindezeket a szankciókat Andrásy a maga reformjával kapcsolatban főn is kívánta tartani jövőre is. Ezeket azonban — csatnem az Andrásy javaslatában foglalt szöveggel — fenn akarja tartani Lukács László is. A kormány javaslatában említett négy ezer koronaig terjedhető perzbírságot csak fejeletmi büntetésképp állapítja meg a javaslat 144. szakasza a választási elnökre. Ez annál nyilvánvalóbb, mert ugyanez a szakasz kifejezetten is kimondja, hogy a választási elnök stb. ellen a fejeletmi eljárásnak az esetleges büntetőjogi következményeken felül van helye.

A javaslatnak tehát ez a legfeketébbnek festett intézkedése nem sötétebb, mint a mai állapot és semmiesetre sem rosszabb Andrásy Gyula pluriális választójogának idevonatkozó rendelkezésénél.

VÁROS ÉS MEGYE.

Meglámadott közgyűlési határozat. Arad város törvényhatósági bizottsága január havi közgyűlésén hozott határozatok érvényességét és törvényességét vitatja Kamler János és társai, akik ma a polgármesteri hivatalban egy felelősségi nyilatkozatot nyújtottak be. Ebben azt állítják, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok, kiknek virilis jogosultsága ellen a közigazgatási bírósághoz panaszt adtak be, még nem vehettek volna részt a januári közgyűlésen, nem folytathattak volna be a határozathozatalokba és minthogy nem lehet törvényes az a közgyűlés sem, melyen a névjegyzékben szereplő bizottsági tagok is részt vettek. Kéri a belügyminisztert, hogy felelősségüknek helyt adva, mondja ki törvénytelennek a januári közgyűlést. Ennek a felelősségnek az a gyengeje, hogy a közigazgatási bíróság, több ízben, ítélettel és elvi jelentőséggel döntéssel is kimondta, hogyha valamely törvényhatósági bizottsági ülésen olyan tagok vettek részt, kiknek akár a megválasztása, akár virilis jogon való helyfoglalása ellen panasz adatott be, jogérvényes határozatokat ennek ellenére hozhat, mert ha a bíróság a meglámadott tagoknak tagságát érvénytelennek is mondja ki, ez csak az illető tagokra vonatkozik, nem pedig a törvényhatóság egészére.

A városok közötti vasúti forgalmáról a következő kimutatás jelent meg: Az 1912. évi január hó 1-től október hó végéig a budapesti közötti villamos szállított 102 779,919 személyt, a városi villamos vasút 53 259,778 at, a földalatti

ilyen minduntalan megcsúsz az ilyen verekedés és csak nagyrázkán kerül törvény elé. Meg kellene tudnod, mi lett a vége?

Igen, ezt meg kellene tudnia. Haza fog menni. De nem. Oda nem. Inkább följelenti magát. A rendőrségen már bizonyosan tudják. De hátha nem is jelentették a rendőrségnek? Ha talán még nem is tudják? Megbüntessék őt? Hát igazság volna ez? Megverik, megszégyenítik és meg is büntetik. Hát ilyen az élet? Ilyen. Érezte, hogy ilyen és bele kell nyugodnia. Mit tehet? Ki fogja szenvedni a büntetést és jövőben igyekezni fog, hogy a bünt. elkerülje. Oda fog állni bátran a rendőrség elé. Ez is bátorság. Ehhez is erő kell. Bevallani a vétket. Nem kell az alattomoskodás, a titkolózás, a csuf bujkálás.

Figyelve hallgatózott. Minden csendes. A hang nem jelentkezett többet.

A kimerültség spránkiat elnyomta. Ugy érezte, mintha láthatatlan kezek húznák le a fejét, testét. Vegigértült a deszkákon. Didergett, fázott és mégis jól érezte magát. Könnyűnek, tisztának. Most már tudta, mit kell tennie. Egyenletes lélegzéssel, mélyen elaludt.

Egy zerre csak egy árnyék jelent meg mellette. Föléhajolt és valamivel letakarta. Aztán elült, elnyelte a sötétség. Se hang, se nesz nem zavarta a csendet.

Mikor a nap első sugarai megjelentek a város fölött és a pajkos hajnali szellő végigsöpört az új ház állványzatát, meglábadott egy kopott nagykezdő rojtos szélét, a mit ott talált kiterítve egy deszkacsomón.

A szellő csintalankodva odábbzaladt. Bekukkintott résen, hasadékon, de sehol se talált eleven embert. Korán volt még, a munka nem kezdődött meg.

vasút 4.464.537-et, ezzel szemben a vidéki városok közül az aradi közötti (lóvonatu) forgalma volt 477.105, a brassói hosszafutó-i közötti 1.165.566. a debreceni helyi villamos 3.963.318, a miskolci városi villamos vasút 2.535.162, a nagyvárad villamos vasút 2.470.287, a nagyszécsi városi villamos vasút 925.492, a pozsonyi városi villamos vasút 817.284 a soproni városi villamos vasút 104.799, a szabadszállás villamos 414.574, a szegedi közötti 3.633.595, a szombathelyi városi villamos 404.477, a temesvári városi villamos 3.815.938 az újvidéki villamos 1.225.628 személyt szállított.

Magyar orvosok a balkáni csatatéren.

— Beszámolás a mentésekről. —

Sajtó tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 15.

A Szerbiába küldött egészségügyi csapatokhoz beosztott magyar orvosok, Makai András dr., Egán Ernő dr., Tótfalusi Imre dr., Bojtha Lajos dr. és Guth Antal dr. a budapesti királyi orvostársulat ma este tartott ülésén számoltak be a hadseregben szerzett tapasztalataikról. Az első előadó Makai dr. volt, aki elmondta, hogy négy, de igen gyakran tíz napig is eltartott, míg a betegszállítmány elérkezett a kórházba és ennek az volt a következménye, hogy a súlyosan sebesültek legtöbbszörre már útközben meghaltak, mert a gyakorlat az, hogy a nehéz sebesülteket egyáltalán nem is vették ápolásba. A kis kaliberű török fegyverek lövegei áthatoltak a testen, anélkül, hogy a csontokat szétforgácsolták vagy a puha részeket szétépték volna. Olyan sebesültek, akiknek mindkét tüdeje vagy koponyája keresztben át volt lőve, minden komplikáció nélkül meggyógyultak.

— Valóságos szerencse — mondta keserű mosollyal az előadó, — hogy sokat élhettek a katonák, mert az üres belekből semmi sem hatott a hasüregbe, ezáltal a hassebek könnyen gyógyultak. Alig látnak srapnel okozta, vagy szurt sebet, mert ezek sebesültek valószínűleg legnagyobb részben a sebesülés színhelyén kiszervek. Általános tapasztalat az, hogy azok a sebek, amelyeket egyszerűen bekötözték, jól gyógyultak, de amelyeket az első segélynyújtás alkalmával mostak, vagy másképp kezeltek, mind genyesedtek. Csodálatraméltó ellenállást fejtettek ki a katonák a fertőzéssel szemben.

Egán dr., aki a belgyógyászati osztályt vezette, azt jelentette ki, hogy a modern háborúban a belső bajok éppen oly sok katonát tesznek harcképtelenné, mint a sebesülés. A Balkán háborúban a higiénának legelemibb követelményeiről sem gondoskodtak és hogy nem voltak pusztító járványok, az csak a télnek köszönhető és annak, hogy a szerbek nem harcoltak azokkal a török csapatokkal, amelyek behurcolták Ázsiából a kolerát. Rendkívül nagy számban fordult elő tifusz, gyomor- és béibaj, továbbá ischiás. Tótfalusi és Bojtha doktorok érdekes részleteket mondtak el a szerb urinók áldozatkész egészségügyi szolgálatáról. A nagyszámú közönség hálaosan fogadta a rendkívül érdekes előadásokat.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Hogy utaznak az emberek? A harmadik kerületi polgári kor buzgó elnöksége a kör szórakoztató és oktató ciklusának megtartására Arad kulturális és tudományos világának számos kiváló tagját nyerte meg. Vasárnap délután Horovitz Gusztáv hírlapió, az Aradi Közlöny munkatársa fog előadást tartani arról az érdekes s minden embert érintő témáról, hogy kiként utaznak az emberek? Horovitz, aki nemcsak a magyar utazó közönség szokásait ismeri, hanem a külföldi emberek utazásainak rossz és jó szaká-

sairól is bő tapasztalatokat szerzegetett, bizonyára sok érdekeset tud mondani előadásának tárgyáról. A kör tagjai és vendégei között nagy érdeklődés mutatkozik a vasárnapi előadás iránt.

Ijesztő üzlettelenség a budapesti gabonatözsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 15.

Ma reggel az országunk ügyszólván minden részéből rendkívüli hideg időjárásról érkezett jelentés a tözsde, ennélfogva általánosságban az volt a vélemény, hogy ma nagyobb hozmozgalmat keletkezik. Attól félték ugyanis, hogy azokon a területeken, ahol nem borítja hó a vetést, jelentősebb kár keletkezhetik. A várt hozmozgalm helyett azonban, ügyszólván egész délelőtt, egy-két fillér keretén belül változtak a jegyzések, sőt volt olyan időpont is, amikor annyira pangott az üzlet, hogy ügyszólván az árfolyamokat sem lehetett megállapítani.

A gabonatözsde és a vidéken természetesen nagy feltűnést keltett a már hetek óta tartó üzlettelenség, mert hiszen helyben is, vidéken is élesen emlékeztet arra, hogy máskor januárban a mezőgazdasági helyzet, valamint a kecsárupiac helyzete rendszerint nagyon megéleltette az üzletet. Természetes tehát, hogy élesen foglalkoznak a mostani pangás okával, illetőleg azzal, hogy miért nem működik tulajdonképpen a gabonatözsde.

Eddig általánosságban a pénzpiac feszültségével magyarázták a spekulációs kedv teljes megcsappanását, most azonban több jelebből arra lehet következtetni, hogy a gabonárúra már inkább lehet előleg-t, kölcsönt kapni, mint eddig. Iaz, hogy a spekulációs üzletekre meg most sincs pénz és hogy azok a gabonakereskedők, akik a vidéken dolgoznak, inkább árukészleteik kielégítésére fordítják azt a pénzt, amit meg tudnak szerezni a bankoktól, mégis meg most is nagyobb számmal akadnak olyanok, akik a rendkívül óvatossággal és a hitelezésnél mutatózó tartózkodással meggyázzak a spekulációs kedvtől való távolodást.

Erről azonban nem szólva, a külső politikai helyzet is nagyban hozzájárul a mostani teljes nyugalomhoz. A spekuláció ugyanis teljes tudatában van annak, hogy valamely váratlan kedvező vagy kedvezőtlen fordulat táomra dönthet minden kombinációt és az utóbbi időben gyakrabban győzödhettünk meg erről. Például Karácsony táján, amikor ügyszólván az egész világon biztak a békeben, kis-bő lanyhaság keletkezett, míg most Oroszország viselkedése, a helyzet valóságos volta, valamint a békétárgyalások megszakadásának a valószínűsége következtében ismét a legsötétebb színtér látják a helyzetet.

Egyebant abból az okból sem mernek most új üzletet kötni a tözsde, mert ha a bevetett terület valóban csökken is tizenöt huz százalékkal, a 24 koronás árnívót még mindig nagyon tartják azok, akik azon a véleményen vannak, hogy a kedvező attelelésnél talán kerai volt a vetés miatt való aggodalom, különösen abban az esetben, ha esetleg a tavasziak is valamelyes kárpótlást nyújtanak az őszi hiányaért.

A kecsárupiacon természetesen szintén nagyobbára ugyanaz a helyzet, ami a határidő üzletnél. A hozatal, a termelői árukielátás sokkal kevesebb ugyan, mint a milyenre januárban számítani lehetett volna, de azért a malmok mégsem látnak élénkebben a beszlet kiegészítéséhez. Hogy ennek a hosszabb időre elegendő árukészlet az oka, vagy pedig a malmok speciális érdeke, arról természetesen megoszlik a vélemény. A valószínűség azonban az, hogy ügyszólván az egész gabonatözsde kétségbe ejti és a roppant üzlettelenség, amelyhez hasonlóra alig találunk példát a tözsde múltjában.

A képviselőház ülése. A Bud. Tud. jelenti: A képviselőház legutóbbi ülése alkalmával elhatározta, hogy január 20-ig nem tart ülést és megbizta egyúttal az elnökséget, hogy a legközelebbi ülés egyb. hívására vonatkozólag intézkedjék. Mint a Bud. Tud. értesül, a képviselőház elnöksége valószínűleg január 22-re hívja össze a képviselőházi ülést. A gyűlés egyetlen tárgya a további teendők és intézkedések megbeszélése.

Ujra harcolnak Csataldzsánál.

(Meghiúsulnak a békekisérletek? — Törökország Drinápolyért)

Saját tudósítónktól.

Arad, január 15.

A hetekig tartó béketárgyalásnak megvan az az eredménye, hogy ma újra megszólaltak az ágyuk Csataldzsánál. A londoni békekövetek még nem utaztak haza, de már mindenki tudja, hogy a békét nem köthetik meg. Ezt már az eddig fegyverüket pihentetett csapatok is tudják s ezért nem is várják be a parancsnokok a tárgyalások teljes megszakítását, hanem — hajrá! — egymás ellen uszítják a katonákat. Ma éjjel érkezett táviratunk szerint Csataldzsánál már újból kitört a harc. Törökország nem akarja átengedni Bolgárországnak Drinápolyt és ezen török meg a békés szándék. A török katonák állítólag minden áron harcra vágnak. Másik sürgönyünk ellentmond ennek, mert azt állítja, hogy a török kormány nem tudja már fizetni a katonákat és az államhivatalnokokat. Hogy melyik hír igaz, lehetetlen innen megítélni.

A külső helyzet ma sem változott. A hatalmak együttes jegyzéke átadásának idejét még nem állapították meg. Erről a konstantinápolyi nagykövetek fognak határozni. Valószínű azonban, hogy már holnap meg fog történni ez a lépés. A hatalmak még bíznak abban, hogy ez a lépés eredménynyel fog járni. Arra nézve, hogy ellentétek esetében mi történjék, a kabinetek még nem határoztak. Az állítólagos flottatüntetésről szóló jelentések nem felelnek meg a valóságnak. A hatalmak csak akkor fognak Konstantinápoly elé hadihajókat küldeni, ha az idegenek élete és vagyona veszedelemben forogna. Ennek az intézkedésnek azonban általában nem volna flottatüntetés jellege. A román bolgár kérdésben sem történt változás. Ami azt a londoni jelentést illeti, hogy Joneszku Take el akar utazni Londonból, beavatott helyről azt jelentik, hogy még ez sem jelentené az ellentétek biélesedését, mert a tulajdonképpeni román megbízott nem Joneszku, hanem Misu londoni román követ.

Mai távirataink így számolnak be a szomorú fordulatról:

Oroszország és monarchiánk.

London: Több felől hivatalosan megcáfolják, pedig tény, hogy a nagyköveti konferencián ellentétek merültek fel. Csakugyan megtörtént, hogy a hármasszentes egyik hatalma az albánkérdés tisztázása előtt azt kívánta, hogy az osztrák-magyar monarchia és Oroszország előbb szüntessék meg az óvatosságból elrendelt katonai intézkedéseket. Ez a nagyhatalom Franciaország. Figyelemre méltó körülmény, hogy Churchill tengerészeti miniszter szombattól hétfőig Parisban tartózkodott és az alkalmat felhasználta arra, hogy Szuhomlinov orosz hadügyminiszterrel és Poincaré miniszterelnökkel tanácskozzék.

Románia akciója.

Bukarestből jelentik: Bissescu Konstantin román közoktatásügyi miniszter Madheru Adriánnal, a konzervatívpart vezérével Budapestre utazott. A román lapok jelentése szerint a közoktatásügyi miniszter politikai missziót vállalt és Bécsben találkozni fog Take Jonescu belügyminiszterrel, aki Londonból tér vissza. Bissescu Konstantin román közoktatásügyi miniszter ma délután Budapestre érkezett és a Hungária szállóban szállott meg.

Nem adja a török Drinápolyt!

London, január 15. Resid basa tegnap este a helyzetről ezt jelezte ki:

— Ha a szövetségesek a tárgyalást ágyujuk szavával akarják folytatni, akkor a mi ágyunk tudni fognak erre felelni. A háború folytatása nincsen kizárva. Elutazásom idejét még nem állapítottam meg. Európában már csak egy párnyi területünk van és ezt meg kell tartanunk. Ez a terület Drinápoly és erről soha sem fogunk lemondani. Ez a város Törökországnak második fővárosa és birodalmunknak egyik szentsége, ellenben a bolgárok szemében csak egy város. Nagyon jól tudjuk, hogy a bolgárok miért ragaszkodnak annyira hozzá. Az a tiükos vágyuk van, hogy Konstantinápolyba eljussanak. Micsit Drinápoly az ő kezükbe kerül, mi törökök nem tudjuk Konstantinápolyt megvédelmezni, de ha Drinápoly a miénk, akkor a bolgárok soha sem fognak Konstantinápolyig e jutni. Ezért akarják a bolgárok ezt a várost, hogy mi se Konstantinápolyt, se a Dardanellákat ne tudjuk megvédelmezni és éppen azért, mert ezen a terven álltunk, Drinápolyt mindenáron meg kell tartanunk. A szövetségesek nem érik be sokkal, hanem mindent egyszerre akarnak.

Arra a megjegyzésre, hogy Törökország számíthat a nagykövetek garanciájára, Resid basa ezt felelte:

— Ugyan kérem, ne beszéljen nekem a nagyhatalmak garanciájáról, mert ebbe vetett hitünket teljesen elvesztettük.

Konstantinápoly, január 15. A porta hajlhatatlan. Kiamil basa nagyvezér ajelentette, hogy a porta elhatározása Drinápoly dolgában megrendíthetetlen és rámutatott a belső forradalom veszedelmére, amely szintén lehetetlenné teszi a városról való lemondást. Rendkívüli nagyüzabau intézkedések azt mutatják, hogy a porta el van készülve a háború folytatására. Szamouiban nyomtatványokat terjesztenek, amelyekben tiltakoznak a szent sírhelynek hitetlenek részére való eladása ellen. A tisztek titkos gyűlést tartottak, amelyben elhatározták, hogy a szultánhoz memorandumot intéznek, amelyben a hadsereg nevében követelmény fogják a háború folytatását. Híre jár, hogy igen sok új törököt letartóztattak.

Konstantinápoly: A hadügyminisztériumban Nazim pasa fővezér elnöklésével fontos tanácskozás volt, amelyre a hadügyminiszter meghívta a csapatparancsnokot, 65 tabornokot és törzestisztet. A tanácskozás órák hosszat tartott és megvilágította a birodalom katonai és politikai helyzetét. Enver bej is megjelent, sőt kivüle több más ifjú török is. Arról nincsen hír, vajon a katonai tanácskozáson hozták-e végleges határozatot.

Konstantinápoly: A hadügyminisztérium közli a drinápolyi parancsnok e hó 13-i táviratát, amely így szól: Az összes tisztek családjai életben vannak és megkapják a fizetést és az élelmiszer adagot.

Uj csaták.

Konstantinápoly: Az esti órákban a Sabah rendkívüli kiadásban közli, hogy a csataldzsai vonalon heves összetűzés volt a törökök és bolgárok között. A részletek hiányoznak. Hivatalosan ezt a hírt meg nem erősítették.

Frankfurt: A Frankfurter Zeitung jelezte Konstantinápolyból: Enver bej többször felszólítást intézett Nazim pasához, hogy mondjon le a hadvezéri állásról, azonban ezen felszólításnak aligha lesz hatása. A török hadsereg állapota semmiképpen sem javult, sőt rosszabodott, miután Törökország pénzügyi helyzete kétségbeejtő. Ma történt meg először, hogy nem

tudták sem a hivatalnokok, sem a katonák fizetését kiadni.

Megfenyegetik Törökországot.

Bécs: Illetékes helyre Konstantinápolyból az a jelentés érkezett, hogy a török kormány álláspontja intranszigenz és a porta el van tökéve, hogy nem fogja figyelembe venni a nagyhatalmak jegyzékét. Törökország semmi szin alatt sem mond le Drinápolyról annál kevésbé, mert a vár még egy hónapra el van látva eleséggel és ugy a helyőrség, mint Szutri pasa a végsőig kész harcolni. A nagyhatalmak jegyzéke kategorikus hangon fogja kívanni a portától Drinápoly átengedését és azt a fel fogást tartalmazza, hogyha a kormány nem alkalmazkodik a nagyhatalmak kívánságához, akkor Törökország ezentul nem számíthat Európa jó szolgálataira, ami annyit jelent, hogy az európai pénzpiacokon nem kaphat kölcsönt. Noha ez nagyon fontos szempont török kormányra nézve, mégsem lehet számítani arra, hogy lemondjon Drinápolyról.

Nem utaztak el a delegátusok.

London, január 15. Ugy látszik, hogy a balkáni delegátusok a további akcióról már hétfőn akartak tanácskozni, de az eszme megvalósítását a hatalmak folyamatban levő akciója miatt halasztották el. A szövetségesek delegátusai tegnap délben elhatározták, hogy kormányuknak a fegyverszünet fölmondását tanácsolják abban az esetben, ha a porta a nagyhatalmak lépését visszautasítaná. A delegátusok egyértelműen úgy vélekedtek, hogy a mostani helyzet tarthatatlan és teireértésekre adhat okot, de a békekonferencia végleges megszakítása még meggondolandó és semmiesetre sem következhet be a nagyhatalmak jegyzékének átadása előtt.

A Morningpost értesítése szerint a szófiai, belgrádi és cetinjei kormányoknak delegátusai táviratban ajánlották a fegyverszünet fölmondását. A Daily News azt jelenti, hogy a bolgár kormány londoni delegátusait felszólította, hogy Londont azonnal hagyják el és utazzanak vissza Szófiába. A bolgár delegátusok, a kiknek teljes meghatalmazásuk van, ez ellen kitógást tettek és kivitték, hogy Londont csak akkor hagyják el, ha majd a nagyhatalmak konstantinápolyi nagykövetei átadják közös jegyzéküket és a porta erre kedvezőtlen választ ad.

A bolgár delegátusok közölték utasításukat a többi delegátussal és tegnap erről tanácskozás folyt. A görög és a szerb delegátusok tudni akarták, vajon a bolgárok a békekonferenciából való kilépés után föl fogják-e mondani a fegyverszünetet és hogy a háborúnak újra való kitörése esetére milyen akciót állapítottak meg. A végleges döntés a bolgároktól függ.

Kérkedő bolgár nyilatkozat.

London, január 15. Danev egy újságírónak ezt mondta:

— Azért vagyunk itt, hogy békét kössünk, nem pedig, hogy háborúskodjunk. Mindaddig nem szakíthatjuk meg a tárgyalást, amíg a nagyhatalmak jegyzéküket Törökországnak át nem adják és a törökök arra nem válaszoltak. Mi bolgárok nem beszélünk sokat, hanem inkább cselekszünk és ha majd elérkezik az ideje, gyorsan és határozottan fogunk cselekedni. Már egyszer megleptük a világot és még sokkal nagyobb meglepetésben fogjuk részesíteni.

A helyzet komoly.

London, január 15. A diplomáciai körök nagyon komolynak tartják a helyzetet és azt hiszik, hogy a békét csak úgy menthetik meg, ha Törökország a legutolsó pillanatban enged. A Times azt írja, hogy Ferdinánd királynak és miniszterinek Musztafápasába való elutazása összefügg Drinápoly átadásával és hogy a törökök még csak

Juszuf Izeddin hercegek, a török trón örökösének alkalmat akarnak nyújtani arra, hogy Drinápolyt elhagyta.

Az ostromlott Szkutari.

Cetinje, január 15. A montenegrói előkapitányok tegnap Szkutari belsejében puskatüzést hallottak. Azt hiszik, hogy a török csapatok egy része föllázadt. Már több nap óta az a hír van elterjedve, hogy Szkutariban súlyos bűntudat zavar van. A városból menekült malisszások azt jelentik, hogy a helyőrség legnagyobb része a város átadását követeli, amit Hasszan Riza basa minden erejével megakadályozni igyekszik.

Sudermann új drámája.

— „Der gute Ruf.“ —

(Berlini munkatársunktól.)

Berlin, január 15.

Azok, akiknek szíven fekszik a német dráma sorsa — kritikusok és esztétikusok első sorban — bizonyára fájdalommal állapítják meg a német dráma hanyatlását, stagnálását. Az a nagy irodalmi termelés, mellyel Németország az utolsó ötven esztendő alatt — Hebbel óta — gazdagodott, a színpadi drámának alig jelentett mennyiségű újabb alkotásokat. Nem is csoda tehát, ha Hauptmann, Sudermann, Wedekind és Eulenberg majdnem kongruens összeviesszaságában pesszimizmává lett mindenki: Sajtó és publikum egyaránt.

Hermann Sudermann, kinek legújabb drámáját — „Der gute Ruf“ — szombat este mutatta be a Deutsches Schauspielhaus, azok közé tartozik, akik egyetlen dráma frappáns hirtelenségével emelkedtek ki az ismeretlenség kviétumából. Gyógyszerésznek és naturalistának indult, hogy aztán „A becsület“ című társadalmi színművével legnagyobb s egyúttal soha tul nem szárnyalt sikerét learassa.

A „Die Ehré“ premiéréjéig Sudermannról alig tudott valaki. Irt néhány pszichológiai regényt, érdekes novellákat, míg Blumenthal Oszkár — a Lessing-Theater akkori igazgatója — föl nem szólította, hogy írjon a számára egy darabot: a „Becsület“-et, s ezt az első sikert színdarabjainak egész sora követte. Bizonyos, hogy az élő német színpadi írók közül — Gerhart Hauptmann kivételével — annyi ünnepeletetésben, de téves elismertetésben senki sem részesült, mint Sudermann.

Max Harden évekkal ezelőtt — Sudermannról irván a Zukunftban — Hebbel egyik megállapítását citálta rá: „Ne fonjátok az ünnepeletet homlokán nagyon bőre a babért, mert kötél gyanánt a nyakába is csuszhat.“ Hardennek ez a citátuma — Sodoma pusztulása, Teja, Eljen az élet! című következő drámák után itéve — igen találó volt és Hardent igazolta, mert Sudermann további és imént említett színpadi írásai alig hordták magukon a Becsület és Otthon írójának kválitásait.

A tavalyi „Der Bettler von Syrakusa“ után — mely oly nagy világra adott volt alkalmat értékét illetőleg — most ismét a modern társadalmi darabhoz tért vissza az immár az öszüléknél tartó Sudermann. Jobban is érzi magát Berlin-Westen asszonyai körében, mint a súlyos, fegyverlármas és heroikus atmoszférában. A meg nem értett asszonyok mellé visz el ezúttal, az asszonyi jó hírnév egyébként jelentéktelen problémájából karcolja meg a témáját a pompás és patétikus finálékkal mutatja ki, hogy vérbeli drámaíró, aki érti a mesterségét, tud érdekes lenni, aforisztikus fordulatokkal zaonglózni s ragyogó antithézisekkel ki tudja magának vinni azt a sikert, melyet ez estén aratott.

A sikert — valljuk meg — pesszimiztikusan lestük. Volt is okunk rá, mert egy izléstelenül beállított cikk — („Schaubühne“-ről van szó,

melyet Sudermann — mint ismeretes — elköszöztetett) — szörnyen és anipatikus tónusban lerántotta a darabot. Sudermannnak azonban nagy a gárdája, sok a rajongója s a külső siker amúgy sem maradt volna el.

Irodalmilag is nagyobb értékűnek deklarálható az új Sudermann-darab. A jó hírnév igen érdekes konfliktusban varrálja az asszonyi jó hírnevet, pompás és élő alakokat amputál a dialógusai alá s expositiója mindvégig lekötö a hallgató figyelmét. Kár mindenesetre, hogy a cselekményt kissé túlsűrítette, nagyon is komplikálta s az akció szálait nem egyszer annyira összehogozta, hogy nem láttunk tisztán, világosan s az érdeklődésünk feszítésére nagyon is túlfűtötte a téma temperaturáját.

A rossz hírű asszonyt — die Dame mit dem schlechten Ruf — Gyalafrés asszony kreálta. Mondaine és routiniére. Rossz hirbe keveredik s hogy valahogyan kireparálja magát — egy nagyon előkelő és jó hírű urat kényszerít, hogy az estélyére hívja meg. Itt aztán a színdarab-technika évszázados szabályai szerint a bonyodalom csak nő, csomósodik, hogy a végére minden számára elrendeződjék.

Sudermann szép dialogusokat írt, a színészek pedig értelmesen dialogizáltak.

Brázay Emil.

Geignerné titka.

(A férj gyilkos merénylete. — Az aradi családi dráma igazi okai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 15.

A decemberben történt aradi kettős családi dráma életben maradt áldozata Geigner Lajosné Engel Heléna most gyógyult fel teljesen súlyos sebéből és egészségének visszatérése lehetővé tette, hogy elmondja annak a szomorú délelőttnek a történetét, amelyen Geigner öngyilkos kézzel véget vetett életének és az asszonynak is csaknem életébe került az eset. A rendőrségi nyomozás, mint ismeretes és ezt az Aradi Közlöny is megírta, azt állapította meg, hogy a Geigner pár közös akaratával készült az öngyilkosságra és előbb Geigner lőtte egyon magát, azután pedig az asszony röpitett golyót a halántékába. Geigner, akit anyagi zavarok és egy szerelmi ügy készítettette elkövetésére, nyomban meghalt. Geignernét azonban megoperálták, a golyót eltávolították halántékából és így visszaadták az életnek. A halál révéről visszatért asszony most így mondja el a kettős dráma ismeretlen, homályban levő, vagy rosszul tudott részleteit:

— Sokszor hallottam arról, hogy férjemnek valami nővel van dolga, gyakran elutazik, sok pénzt is költ erre a kedvtelésére. Nem kutattam a dolgot, azt hittem, hogy férjem talán valami futó ismeretséget kötött, amelynek elmultával visszatér hozzám. Szerettem a férjemet és elnéztem az ilyen apró hűtlenségeit. Komolyabb aggodalmat keltett bennem, hogy december elején férjem anyagi bajokkal küzdött. Ideges volt, rosszkedvű és sok vallatásra elmondta nekem is, rokonainknak is, hogy néhány ezer koronával nem tud elszámolni. Amikor vigasztalni akartuk, csak annyit mondott, hogy majd ő elrendez mindent.

December közepén tudtam meg először, hogy férjem nőismeretsége sokkal komolyabb, mint hittem. Férjem főnöke tudatta rokonaimmal, hogy férjem nyolc hónap óta tart fenn ismeretséget egy utazónővel, akit eljegyzett és azzal hitteget, hogy feleségül vesz. Férjem menyasszonyával azt hitette el, hogy nőlen ember, én csak gazdasszony vagyok és nem törvényes felesége. Megmondtam férjemnek, hogy mit hallottam és ő beismerte, hogy nőlen emberként szerepelt Budapesten. Rábirtam arra, követeltem, hogy vigyen fel Buda-

pestre, mert én akarom bizonyítani annak a nőnek, hogy igenis törvényes Geignerné vagyok.

Karácsony első napján találkoztam férjem jelenlétében azzal az utazónővel Budapesten. Megmutattam neki esketési bizonyítványomat. Eleinte rem is akart hinni nekem, de azután férjem ellen fordult:

— Miga gazember! Lelketlen ember! Rászedett, megcsalt, elcsavarta a fejemet! — mondta Geignernek a leány. — Most vége közöttünk mindennek: többé ne kerüljön a szemem elé.

Akkor hazajöttünk és én meg voltam nyugodva, hogy férjemet megmentettem magamnak. Geigner azonban mindig türelmetlenebb, idegesebb lett, olyan kétségbeesetten járt kelt és engem is egészen elszomorított. El is panaszkodtam rokonaimnak, hogy nem tudom mi baja lehet az uramnak, talán nagy a hiánya.

— Azt a lányt siratja, azután busul — mondták. — Különben, ha pénz miatt vannak gondjai, majd beszéljünk vele.

Az öngyilkosság előtti estén nálunk jártak rokonaink és felajánlották a segítségüket Geignernek. Ő azt válaszolta, hogy nincs szüksége semmire. Háromezer korona körüli hiánya ugyan van az üzletben, de ezt péntekre pótolni fogja.

— Ugyan mire költöttél te háromezer koronát? — kérdezte sógorném.

— Hát azt hiszed, hogy a vőlegénységem nem került sok pénzbe! — válaszolt férjem.

Rokonaim még egyszer biztosították Geignert, hogy forduljon hozzájuk bizalommal, kisegítik bajából. Férjem nem kért semmit. Amikor magunkra maradtunk, kijelentette, hogy nem élhet tovább, meg kell halnia. Nem hittem szavának, még másnap reggel se, amikor pedig már bucsuzó leveleket is írt. Megírta a leveleket és azután azt mondta nekem, hogy legyek én is öngyilkos.

— Azt nem teszem. Nem tudom megtenni — feleltem — hanem lőj agyon te!

Férjem ezután leült a dívánra, elővette a revolvert és megtöltötte.

— Ugyan mit mutogatsz — szóltam hozzá. — Gyáva vagy az öngyilkosságra. Tedd el azt a revolvert, úgy se lesz belőle semmi.

Ezek után a szavak után hátat fordítottam férjemnek és az ablakhoz mentem. A következő percben nagy dörrenést hallottam és erre hirtelen visszafordultam. A golyó a fejem mellett a falba jüródott és csak a második golyó érte a halántékomat. Férjem rámlott, összeestem, de nem vesztettem el az eszmémet. Szólni nem tudtam, de arra világosan emlékezem még, hogy férjem odajött hozzám, megcsókolt, azt mondta:

— Isten veled!

Mikor újból magamhoz tértem, láttam, hogy férjem hőrögve fekszik a földön. Odacsusztam hozzá, kivettem a kezéből a fegyvert, hogy megöljem magamat. Nem tudtam a fegyverrel bánni, gyenge is voltam a vérvesztéstől, a revolverrel a kezemben újból elájultam. Azért nem vallottam be a kórházban kitalgatásom alkalmával, hogy férjem lőtt rám, mert akkor még azt hittem, hogy férjem életben van és nem akartam, hogy felelősségre vonják. Szerettem mindannak ellenére, amit tett. Inkább magamra vállaltam, hogy öngyilkosságot követtem el, pedig nem is tudok bánni a revolverrel. Most már mindegy, elmondhatom az igazságot is.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Megrágalmazott vasuti üzletvezető.** *Kapováról* jelentik: Érdekes bűnügyet tárgyalt ma a kaposvári királyi törvényszék. *Vacsalászi* Vladimir zágrábi üzletvezető rágalmozás miatt feljelentést tett *Münce* József kaposvári magánzó és városi képviselő ellen, mert azt hirtelente róla, hogy egy áthelyezés érdekében *megvesztegette*. A bizonyítási eljárás befejezése után Münce Józsefet nyilvános becsületsértés vétségében mondták ki bűnösnek és elítélték 300 korona fő és 50 korona mellékbüntetésre, behajthatatlanság esetén 18 napi fogházra.

§ **A képviselőházi tintatartó dobálók.** *Budapestről* jelentik: A képviselőháznak 1910. március 21-én tartott ülésén történt tintatartódobálás után a kormány főhatalmazására tudvalevően a királyi ügyészség perbe fogta hatóság ellen való erőszak büntette és súlyos testi sértés vétsége miatt Zakariás János, Markos Gyula, Hoffman Ottó, Beck Lajos, ifjabb Madarász József és Mérey Lajos akkori képviselőket. Az ügyészi vádirat ellen a terhelték részéről beadott kifogásokat e hónap 13-án tárgyalta a vádtanács, s ma hirdette ki a határozatát, mely a terheltet az ügyészi vádirat értelmében *vád alá helyezi*, mégis azzal a módosítással, hogy tettüket — nem mint az ügyészi vádirat állítja — együttesen összebeszélés alapján, hanem *külön-külön követkelt* el, s Madarász József ellen a súlyos testi sértés vétsége miatt tett vádat *megszüntette*. A megokolás szerint a vádtanácsnak az volt az álláspontja, hogy a tintatartókkal való dobálás és más inzultus nem eshetik a mentelmi jog védelme alá, a miért is meg kellett állapítani a bíróság hatáskörét.

§ **Kiszabadult Bolgár-Lessing Lajos.** Kivándorlásra való csabítás miatt a budapesti büntetőtörvényszék — mint annak idején megirtuk — *hat hónapi börtönrre ítélte* Bolgár-Lessing Lajost, aki nagyobb hatás kedvéért oregoni professornak címezte magát. Kiderült róla, hogy Amerikában léte alkalmával följánlotta Oregon államnak, hogy a kivándorlást keletről nyugatra fogja irányítani s megfelelő anyagot szállít. Valamint kiderült az is, hogy egy hajó társaság fizetett ügynöke s nem rajta mulott, hogy több magyar kivándorló meg nem keserülte az őserdőkbe való kivándorlást. A királyi tábla a vádlottat nem kivándorlásra való csabítás kísérletében, hanem annak befejezésében mondtotta ki bűnösnek s hogy elmenjen a kedve a toborzástól, megsemmisítette az ítéletet s Bolgár-Lessing büntetését két esztendőre emelte föl. A Kuria első büntetőtanácsa ma Vavrik Béla elnöklésével a tábla ítéletét megsemmisítette s a törvényszék ítéletének jóváhagyásával a vádlottat hat hónapi börtönrre ítélte. Kimondotta egyúttal megokolásában, hogy a vádlott büncselekménye *nem befejezett dolog, hanem kísérlet volt*. Mivel pedig büntetése a kiállott kilenc hónapi vizsgálattal bőven kitellett, a Kuria az elítélt *rögtönös szabadon bocsátását rendelte* el.

§ **Két szinigazgató püre.** A zombori törvényszék előtt — mint Zomborból jelentik — megindult a nagy kártérítési pör, melyet Mezei Andor, a zombori szinársulat volt igazgatója Mezei Béla, a mostani igazgató ellen indított. A kereset szerint Mezei Andor megrvette Mezei Bélától az igazgatóságot 50 000 koronáért, amiből 30 000 koronát készpénzben, 20 000 koronát váltóban kifizetett. A múlt évben 8000 korona kölcsönre szorult és ezt Mezei Bélától vette föl a következő föltétellel: A feleknek meg kellett változtatniuk a szerződést és bár a vétel és fizetés föltételei megmaradtak, de hozzájött, hogy Mezei Andor a 8000 koronát napi 20 korona részletekben visszafizeti, de egyúttal kötelezi magát, hogy

az igazgatás egész (bruttóbevételeinek (192 000 korona egy évre) 10 százalékát Mezei Bélának fizeti. Ha egy részletet elmulaszt, elveszti eddig befizetett pénzét és az igazgatás visszazár Mezei Bélára. December 13-án ilyen elmulasztott részlet alapján Mezei Béla kidobta Mezei Andort és visszavette az egész igazgatást. Mezei Andor most egész kárát, 54 929 koronát keresi pör útján.

§ **Csöd.** *Reich El.* aradi bazar tulajdonos ellen az aradi törvényszék ma elrendelte a csődöt. A cég passzívája 150 ezer korona, az aktiva pedig 80 ezer korona. Csődömmegmondnok *Kilényi Zoltán dr.* aradi ügyvéd, helyettese pedig *Sárkány Ferenc dr.*

Nők a művészetben.

(Schwarcnéék a szinügyi bizottságban.)

*

(Nagyváradon azt az újítást hozzák be, hogy a városi bizottságokban a nők is helyet foglaljanak. Fotográfusunk . . . pardon fotoművésznökkel felvettelt készítteünk arról, hogy fog lefoyni ez alapon Aradon a szinügyi bizottság ülése.)

Szendrey Mihály: A jövő hét műsora a következő: hétfőn Ember tragédiája ujdonság, kedden Vigyáz a nőre . . .

Egy női bizottsági tag: Ezt tessék levenni a műsorról. Ilyen darabokra nincs szükség. Tessék megjegyezni, hogy a nőkre nem kell vigyázni sem kedden, sem szerdán, hanem csak a férfiakra!

Szendrey: Szerdán Van e valami elvámolni valója új betanulással . . .

2. női bizottsági tag: Jobb lesz, ha kitanulják. Abban a darabban helytelenkednek . . .

Szendrey: De kérem, hisz nem csinálnak benne semmit!

2. nő: Épen azért . . .

Ezután a felszólalások következnek. Körülbelül ilyenformán:

Schwarcné: Én kérem, ilyen darabokat, mint az a Kis gróf! Egy jó családból való fiatalember elvesz egy olyan perazonát, egy színésznőt! Kérem, az embernek fia vannak! Még rossz példát csinálhatnak! Még azt hihetnék a tapasztalatlan huszonöt-huszonhat éves fiuk, hogy ez Gang und Gäbe . . .

Kilényé: Aztán az ember egészen elveszti az illuzióját. Kérem, a Beregi azt mondja a Nováknak, hogy milyen szép selyemruha van rajtad és a Novákon pedig crep de chine ruha van moaré aplikációval. És miért viselnek a kórista lányok prisafréi szoknyát? Az már három éve kiment a divatból!

Az elnök: Van még valakinek valami kérdezni valója?

Lőwné: Nekem van!

Az elnök: Tessék!

Lőwné: Ugyan kérem kedves igazgató ur, hol csináltatta a felesége azt a barna trotör ruháját?

D'or.

MULATSÁGOK.

(—) A kereskedelmi utazók estje iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg Arad város központi részében. A műsorral és tombolával egybekötött táncestély sikere érdekében, mely február hó 8-án fog a Fehér Kereszt nagytermében lezajlani, mindent elkövet a szásztagu agilis nagy rendezőség. A műsor valódi művészi eseményszámba fog menni, egy sokoldalúságával, mint magas színvonal. A tombola rendezésénél egy új praktikus ötlettel áll elő a rendezőség és a beérkezett nagyszámu tombolatárgyak folytán, minden eladott jegy nyerni fog. Az est tiszta jövedelme az Arad és Vidéke Kereskedelmi Utazók és Ügynökök Egyesületének *ösvény és árva alapját* fogja gyarapítani. Az estély szigorúan zártkörű és azon csupán a meghívottak vehetnek részt. A meghívókat a jövő hét folyamán bocsátja ki a rendezőség.

Titokzatos bűntény.

(Hat hétig temetetlenül fektűt halottak.)

Távirati tudósítás.

Temesvár, január 16.

Titokzatos ügyben indította meg ma a nyomozást a temesvári rendőrség. A Józsefvaros egyik szegényes, egyszobás lakásában tegnap este felé két föloszlásnak indult, *megfagyott halottat találtak* és még nem tudni, mi volt az oka a két ember halálának.

A Fröbel-utca 36. számú házának udvarán apró házikókban nyomoruságos egyszobás lakások vannak. Ezek egyikében lakott egy körülbelül ötven éves bolgár kertész egy husz éves nővel. Az elmúlt év őszén jöttek Temesvárra Zágrábból, ahol a kertésznek felesége és több gyermeke van. A leányt állítólag megszöktette és azután vad házasságot folytatott vele. Három hónapi ottlakás után december 1-én is megfizette *Lantos* Mária háztulajdonosnőnek a hat korona havi lakásbért, *azóta azonban az inség lakás két lakója eltűnt*. A szomszédok azt hiték, hogy Bulgáriába, vagy Szerbiába mentek ki, mert erről többször tettek említést. Tegnap dél után azonban a háziasszony végül is érdeklődni kezdett a két lakó iránt, mert a januári házbért még nem fizették meg. A lakás ajtaját zárva találta, lakatost hivatott tehát, aki megállapította, hogy az ajtó belülről be van zárva és a kulcs is benne van.

Értesítették a rendőrséget. *Mikes* Gabor dr. rendőrkapitány feltörte az ajtót. Iszonyatos bűz csapta meg a belépőket. Nehány percig szellőztetni kellett a kis szobát és csak azután lehetett beljebb hatolni. Rettenetes látvány tárult a rendőrség embereinek szeme elé. *Ott fektűt a bolgár kertész és szerelője megpenészesedett, összefagyott holtteste*. A nő alterülve a szoba közepén fektűt, arca fölismerhetetlen volt, külső erőszak nyoma azonban nem látszott rajta. A férfi holtteste az egyik sarokban volt, arca tele vérfoltokkal és szintén föloszlásnak indult.

Megállapították, hogy a két halott mintegy *hat hét óta fektűt a lakásban*. A kertész pénzét megtalálták, a gyilkosság tehát kizártnak látszik, mindazáltal a két ember halálának okát kideríteni nem lehetett. A rendőri föltevés az, hogy miután az utóbbi időben összekocantak, a kertész talán *megfojtotta a leányt és azután öngyilkossá lett*, de az is lehetséges, hogy közös akarattal lettek öngyilkosok.

A két holttestet ma délután fölboncolták és a nyomozást folytatják.

SPORT.

+ **Téli sport-kirándulás** Máriaradnára és a solymosi váromhoz. Az Aradi Turista Egyesület téli sport-szakosztálya f. hó 19-én kirándulást rendez Máriaradnára és a solymosi váromhoz. Indulás Arad vasuti állomástól reggel 6 óra 32 perckor, érkezés Máriaradnára 7 óra 29 perckor. Innen részint gyalog, részint szánkókon Solymosig és föl a romhoz. Ski- és rodli gyakorlat; kirándulás Jesnova felé. Visszatérés Máriaradnára délután 5 órakor, ahonnan a vonat este 7 óra 48 perckor indul Aradra. Akik esetleg később kivánnak Aradról indulni, jöhetnek szánkókon, vagy pedig a hegyaljai motoron, amely dél előtt 10 órakor indul. Költségek a kocsí és vasuti díj. Élelmet mindenki magával hoz. Jelentkezni lehet *Schmid* János dr. egyesületi igazgatónál és *Szabó* György, valamint *Bartha* N. sportintézőknél.

Lujza hercegnő magyarországi lakos.

— Beszélgetés Aradon a hercegnő ügyvédjével. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 15.

Bodrogolasziban, Lónyay Elemér gróf kastélyában nagy előkészületekkel várják a grófnét: Stefánia főhercegnő testvérét Kóburgi Lujza hercegasszonyt, aki legközelebb hosszabb tartózkodása Magyarországra érkezik. Lipót belga király két leánya között az utóbbi időben ismét bensőséges jó viszony fejlődött ki és az apai örökséget folytatott nagy pör során Lujza és Stefánia többször találkoztak. Egyik találkozáson Stefánia hercegnő meghívta magyarországi birtokára sokat hányatott életű testvérét és Lujza hercegasszony most készülődik viszontlátni Magyarországot, ahol mint Kóburg Fülöp felesége éveket töltött.

Lujza hercegnő terveiről érdekes nyilatkozatot tett Visontai Soma dr. udvari tanácsos, aki a Lipót király hagyatékáért indított nagy pörben évek óta harcol a hercegnő érdekeiért. Kóburg Lujza hercegnő jogtanácsosa ma átutazott Aradon és az Aradi Közlöny munkatársa előtt ezeket mondta el fontos kliense jövődó szándékairól:

— Kóburg Lujza hercegnő még nem érkezett meg Bodrogolasziba. Nem tudom pontosan mennyi ideig szándékozik testvérénél, Lónyay grófnénál tartózkodni, de azt hiszem a bodrogolaszi kastélyban várja be a Stefánia hercegnővel közösen folytatott örökségi pörben a döntést. Eltekintve attól, hogy Bodrogolasziban mennyi ideig tartózkodk majd Lujza hercegnő, bizonyos az, hogy a hercegasszony magyarországi időzése hosszú lesz. Amint én erről informálva vagyok: Lujza hercegnő Magyarországon akar megtelepedni. A hercegnőt nemcsak kedves emékek, nemcsak szoros rokonság — Henriette belga hercegnő révén — fűzik Magyarországhoz, hanem őszinte szeretet és az az érzés, hogy magyar állampolgár. Örökségi pörének befejezése után Lujza hercegnő birtokot fog vásárolni Magyarországon és már mostani bodrogolaszi utja nem is tekinthető látogatásnak, hanem az állandó magyarországi tartózkodás kezdetének.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Csütörtök: *Boccaccio*, operetta. Nagy Aranka vendégfelléptével.

Péntek: *Katalin*, operetta. Nagy Aranka vendégfelléptével.

Szombat: *Az ember tragédiája*, dráma. (Uj betanulással.)

Vasárnap: Délután: *Limonádé ezredes*, operetta. Este: *Az ember tragédiája* dráma.

* A temesvári új primadonna. Az új szezon kezdetével tudvalevőleg Felho Rózsi lett a Krecsányi Ignác buda-temesvári társulatának primadonnája. Temesvári jelentésünk szerint az igazgatóság és az új primadonna között differenciák támadtak. A dolgot a szerződés békés felbontásával intézték el. Krecsányi pedig újra szerződtette a tavalyi primadonnát, *Haller* Irmát.

* A szinigazgató közlései. *Boccaccio* — Nagy Aranka. Csütörtökön lép fel először az aradi színházban Nagy Aranka, a szegedi szin-társulat kiváló énekesnője, a vidék egyik legismertebb, legjobb művésznője. Nagy Aranka első fellépése a *Boccaccio*-ban lesz, a kitűnő operett címszerepét játssza; a darab többi főszerepét Diósy Nógrádi, Hampel, Benkóné, Fáskeri, Polgár, Gyöző, Huszár, Balázs és Herold játsszák. Pénteken lép fel másodsorú Nagy Aranka s ezután a *Katalin* címszerepét játssza. — *Az ember tragédiája*, Madách örökbecsű drámai költeménye új betanulásban, új rendezésben, az eredeti ki-

sérő zenével szombaton és vasárnap színre kerül az aradi színházban. Ádám Kesztler, Éva Kesztler és Lucifer Delli lesz. — A legközelebbi operett bemutató a lila dominó, a budapesti Népepera színer operettje lesz, amelyre az énekes-személyzet Polgár Sándor rendezésében már na-pok óta készül.

* A három bajtárs. (Paylender film az Urániában.) Megszoktuk azt, hogy az *Uránia* minden egyes ujdonsága megépetést szerezzen a publikumnak, ennek dacára is különös szenzáció szamba megy a most színre került ujdonság A három bajtárs. A világ legünnepeltebb moziszi-nésze Paylender mellett, a legelragadóbb szépségű művésznő játssza a főszerepet. Szébb, bájosabb, lebilincselőbb jelenséget, mint ez az eszményi szépségű leány, még nem láttunk egyetlen mozi-szépséget sem. Érdemes megfigyelnünk a publikumot, hogy milyen leirhatatlan gyönyörűséggel élvezi ennek a bájos leánynak szépségét és művészi játékat, amiben különben is excellál a dráma minden egyes szereplője. Fenomenális lovas jelenetek, a norvég fiúkat jellemző gazdag és előkelő milió, a rezyénynek fordulatokban bővelkedő eseményei a legragyogóbb fímet adják elének, amit eddig moziban csak láttunk. A fényes darabot még két napig tartja műsorán az *Uránia*. 175

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjegy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel László kölcsönzőintézetében, Aradon.

Háborúság a Nemzeti Kaszinóban.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 15.

Azzal a két párbajjal, amelyet Tisza István gróf vivott, nem csöndesedtek el a Nemzeti Kaszinóban fölkavart hullámok. *Károlyi* Mihály gróf és *Széchenyi* Aladár gróf, akik nem fogadták Tisza köszöntését, egy csoportra támaszkodnak a Kossuth Lajos utcai exkluzív palotában. A két tábor most összecsapni készül. Választás előtt áll a kaszinó, a választmány egyharmadát kell megújítani és a jelöltek körül máris szenvedélyes csaták dőlnek.

Négy választmányi tag-ág elhátrózás folytán megüresedett s így a rendes részazonon felel meg négy helyet kell betölteni. *Edelsheim-Gyulay* Lipót gróf ügyvezető-igazgató úgy akarja összeegyeztetni a különböző álláspontokat, hogy a négy új helyre felerészben munkapárti magnasokat jelölt, *Széchenyi* Emil gróf képviselő és *Zichy* Antal gróf főrendházi tag a koranyparu, *Sándor* Sándor gróf és *Teleki* Pál gróf az ellenzéki kandidátusok.

Amikor kitört a *Károlyi*—*Tisza*-affér, rögtön fölborult ez a szép n kicirkalmazott paktum is. Az ellenzékiek Tisza ellen, a kormánypártiak *Károlyi* ellen szervezkedtek. Az ellenzék bojkottot kezdett emlegetni, a kormánypárt pedig hangulat csinált *Károlyi*-nak a választmányból való kibuktatása ellen. S hogy mivel jobban fájjon a frontváltoztatás, kiadták a jelesét, hogy Tiszát be kell választani a választmányba, esetleg az igazgatóságba. Ilyen körülmények között *Edelsheim-Gyulay* gróf lemondási tervvel kezdett foglalkozni. Ettől a szándékától elterítették azok a semleges elemek, akik a kaszinó békéjének és nyugalmanak alá akarnak rendelni minden izgató politikai kérdést.

Hogy mi lesz az arisztokraták fényes lovarában, ma még nem tudni. Tisza hívei hallani sem akarnak arról, hogy az ellenzéknek teret engedjenek a választmányban. Érdekes, hogy *Széchenyi* Aladár gróffal szemben, aki tudvalevőleg visszavonta a Tiszával való kézzorozitást, a testvérét, *Széchenyi* Emil gróf munkapárti képviselőt játszották ki. És megtörténhet, hogy Aladár gróf szavazni fog Emil gróf ellen. *Edelsheim-Gyulay* Lipót gróf jelenleg nincs Budapesten s így a kaszinói afférről nem nyilatkozhatott.

Próbaszavazás

a francia köztársasági elnökre.

Tévérti tudósítás.

Páris, január 15.

A francia köztársaság ellenségei, különösen a klerikálisok elszorították volna hitetni, hogy *Paty* du *Ciam* affér következtében és *Millerand* hadügyminiszter bukása folytán *Poincaré* elnöksége elejtettnek tekinthető. Ma volt Párisban az elnök-választást megelőző próbaszavazás. Mint az éjjel érkezett táviratokból is kitűnik, a francia miniszterelnök első ízben többségbe jutott ellenjelöltjeivel szemben és a második próbánál csak 11 szavattal maradt mögötte *Pams* földművelésügyi miniszternek, akinek jelöltsége *Millerand* államcsinnye következtében jutott előtérbe. Azonban nem ez a döntő körülmény a pénteken megejtendő választásra, hanem az, hogy ma 113 szavazat hiányzott, mert a parlament egyik legerősebb partja a szocialisták, előre hirdetett taktikájuk szerint a próbaszavazásnál tartózkodó állápontra helyezkedtek. A társaság elnöke az lesz, akit ők támogatnak. A mai események után valószínű, hogy pénteken is *Poincaré* és *Pams* között folyik majd a küzdelem s a többi jelölt, ha nem is lép vissza, de már az első szavazás alkalmával is abszolút kisebbségben marad. Érdekes jelenség, hogy *Pams* mellett a francia lapok azzal érvelnek, hogy rendkívül gazdag ember.

A próbaszavazásról szóló távirat a következő:

A Luxemburg palotában ma délután tartották meg a próbaszavazást a pénteken megejtendő választásra. Összesen 748 parlamentáriust hívtak meg, akik közül 633-an megjelentek. A szavazás délután két órakor kezdődött és az első szavazás a következő eredménnyel végződött: *Poincaré* 188, *Pams* 174, *Dubosc* szenátus 107, *Dechanel* képviselőházi elnök 83, *Ribot* 52, *Jean Duchin* 22, *Delcassé* 7, *Forichon* 4, *Clemenceau* és *Pichon* egy szavazatot kaptak. Az eredmény alapján *Dubosc* kijelentette, hogy visszalép *Pams* érdekében. *Dechanel* és *Ribot* minden kikötés nélkül visszaléptek és a második szavazásnál már nem is vettek részt. A választás előtt és alatt pamfleteket osztogattak a képviselők és a szenátusok között, melyek *Poincaré* és *Pams* magánéletével foglalkoznak. A második próbaválasztáson, melyet este 7 órakor tartottak meg, *Pams* 283, *Poincaré* 272 szavazatot kapott. Dacára annak, hogy itt *Pams* 11 szavazattal többet kapott, valószínűleg *Poincaré* fogja a többséget kapni, miután a politikusok közül legtöbben *Poincaré* hívei.

Páris: Általánosan az a vélemény uralkodik, hogy *Poincaré* kilátásai a legkedvezőbbek. *Dechanel* a következőket jelentette ki:

— Harag nélkül mondok le a barátaimra bizom, hogy meggyőződésük szerint szavazzanak. — *Ribot* ezzel szemben a következőket mondotta:

— A próbaszavazást nem tartom döntőnek és további elhátrózásumat fenntartom magamnak. Százhárom képviselő nem volt jelen, közöttük 74 szocialista, kiknek legnagyobb része valószínűleg *Poincaré*-ra fog szavazni.

TANÜGY.

(—) Kinevezés. A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter az almaskamarási állami elemi iskolához *Guricski* Jolán, a mácsai állami elemi iskolához *Gerselyi* Margit, a nagykamarási állami elemi iskolához *Váczy* Gyula okleveles tanítókat kinevezte.

HIREK.

Hetvenkét éves vőlegény,
husz éves menyasszony.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 15.

Rendkívül érdekes esküvő volt ma délelőtt a budapesti VIII. kerületi anyakönyvi hivatalban. Egy hetvenkét éves vőlegény kötött házasságot husz esztendő menyasszonyával.

Ma délelőtt fél tízkor volt a díszes esküvő az anyakönyvi hivatal nagytermében Kovács Lajos nyolcadik kerületi helyettes anyakönyvvezető előtt. Udvaros József maganzó és tőkepénzes volt a vőlegény, 1840-ben született s így most hetvenkét esztendő. A menyasszony Blasel Hermin Franciska, 1892-ben született s így most husz esztendő. Különböző posztógyári hivatalnoknak a leánya.

A legáltalában házas pár január 8-án kérte a házasságkötéshez a díszpénzt a belügyminisztertől és a polgármestertől. Az esküvő már január hó 13-ára volt tűzve, de akkor megjelent az anyakönyvi hivatalban Pongrácz Sándor dr. fővárosi ügyvéd és a vőlegény betegsége való hivatkozással kérte a házasságkötésnek január 15-re való elhalasztást.

Ma délelőtt fél tízkor azután tényleg megtörtént az érdekes házasságkötés, amelynek tanúi Tolján Lajos és Ambrózy Gusztáv szerepeltek. A vőlegény, Udvaros József, alacsony, köpcös, kopasz ember, hófehér, hipodróit bajusszal. Jó magyaros kinézése van. A menyasszony Blasel Hermin Franciska, feltűnően szép, feketű szemű leány. Elegáns prémes télikabát volt rajta s kezébe hatalmas muff.

A fiatal pár gyalog érkezett az anyakönyvi hivatalba egy harmadik fiatal ember társaságában. A tanúk már ott vártak rájuk és azonnal a nagyterembe vonultak, ahol megkezdődött a házasságkötési szertartás. Az anyakönyvvezető rövid beszédet intézett hozzájuk, azt fejtegetve, hogy a házasságnak csak úgy van értelme, ha mindkét fél önszántából, minden kényszerítő körülmény nélkül köt házasságot. Majd feltette a szokásos kérdést, mire a vőlegény érces, erős hangon felelt:

— Igen!

Most a menyasszonyon volt a sor. Sini csendben, alig hallható hangon rebegte ő is el:

— Igen!

Ezzel aláírták a jegyzőkönyvet és a fiatal házaspár a vőlegénynek az Alsó erdősor utca 7-ik szám alatt lévő lakására vonult.

A leánygyilkos házmester.

Távirati tudósítás.

Soroksár, január 15.

A soroksárpéteri leánygyilkos házmestert — ahiről már írtunk — tegnap délután elfogta a csendőrség. Közömbösen, minden felindultság nélkül vallotta be borzalmas tettet, elmondta annak összes részleteit s azt sem titkolta, hogy a véres tettet előre megfontolt szándékkal követte el.

— Nem akart szeretni, hát megöltem! — mondta az elvetemedett ember, aki a saját leányára vetett szemet, Matyók Ferenc soroksári csendőrmesternek.

Tegnapelőtt óta, amióta a gyilkosságot elkövette, az Erzsébetfalva környékén levő réteken bolyongott a bestiális gyilkos. Itt találtak rá a csendőrök, akik átkutatva érte az egész környéket. A csendőrök elől egy árokba ugrott és kérésével hirtelen felvágta ereit. Az öngyilkosság nem sikerült, csak könnyebb sebet tudott magán ejteni. Ranschburg Hugó soroksári orvos bekötötte s azután bevitték a soroksári csendőrlaktanyába, ahonnan ma kikísérték az erzsébetfalvai járás-

biróságához. Itt Kármán Elemér dr. vizsgálóbíró hallgatta ki. Nehi is nyugodtan, közömbös hangon mondta el, hogy gyilkolta meg a leányát. Beismerte, hogy szerelmével üldöz e gyermekét, de az ellentállt. A nagyanyjának is megírta, hogy apja üldözi, — ezért kellett meghalnia. Korán reggel leányát betaszította az istállóba s ott végezt vele. Mengl Ferenc teljesen épelméjű, a gyilkosságot előre megfontolt szándékkal követte el.

— Milyen idő várható? Az időjárásban egyelőre még lényeges változás nem várható, később nyugat felől a fagy gyengülése és havazás valószínű. Sürgönyprognózis: Változás nem várható, később nyugaton enyhébb. — 7-8 C.

— Tisza István az aradi munkásházakért. Emlékeztet, hogy Aradváros törvényhatósági bizottsága felírt a kereskedelmi miniszterhez, hogy adjon az építendő ipari munkásházának a kereskedelmi miniszter anyagi támogatást. A város az állami szubvenciónak megfelelő anyagi hozzájárulást biztosítana a munkásházának. Varjassy Lajos polgármester most Budapesten járt és megkérte Tisza István grófot, Aradváros országgyűlési képviselőjét, hogy a kereskedelmi miniszternél a fontos szociális ügy kedvező elintézése érdekében tegyen lépéseket. Tisza készséggel megígérte ezt és így valószínű, hogy a kereskedelmi kormány teljesíti is Arad kérelmét. A munkásházák építését az is nagyban elősegítené, hogy Aradváros a Weitzer hagyatékából jelentékeny összeget hasított ki ennek a nagyfontosságú ügynek támogatására.

— A szerb hadvezetőség vizsgálja. Sándor herceg trónörökös mint főparancsnok és a hadügyminiszter között összejövetel támadt. A főparancsnok több tisztet a legutóbbi háborúban szerzett rendkívüli érdemeikért soron kívül előléptetésre ajánlott. A hadügyminiszter erről hallani sem akart, mert az alkotmány értelmében csak őt illeti meg ez az előléptetésre való ajánlás. A kabinet szolidaritást vállalt a hadügyminiszterrel s azt kívánta, hogy csak oly tiszteket lehessen előléptetni, akik az előírt vizsgák letétele által erre jogot szereznek. A konfliktust állítólag már elintézték, de általánosan fölűnt, hogy a tegnapi újév alkalmából semmiféle katonai ukáz nem jelent meg.

— Rostron kapitány kitüntetés. Washingtonból jelentik: az angol becsületrend társaság Rostronnak, a Kárpátia kapitányának a Titanic katasztrófájánál talusított mentési munkásságáért a becsületrend keresztjét adományozta.

— A budapesti mészárosok sztrájkja. Budapestről táviratozzák: A Husipárosok Köre ma délután tartott ülésén elhatározta, hogy a munkásság által tervezett általános sztrájk eszméjét rokonszenvvel fogadja és kimondta, hogy a sztrájk kitörése napján az összes mészárosok üzleteiket zárva tartják.

— Nincs kedvük a török tiszteknek. Kaposvárról jelentik: A Kaposváron időző török tiszték megnyerték a város egész közönségének rokonszenvét. A kaszinó is meghívta őket legutóbbi szombati estélyére. Az estély háziasszonyai azokat a török tiszteket hívták meg, akik tudnak németül és franciául. A háziasszonyok busuló török tiszték azonban nem mentek el a mulatságra, hanem a következő távirattal mentették ki elmaradásukat:

Kaszinó — Kaposvár. A mai estélyre szóló kitüntető meghívást a hódolattal tisztelt házi asszonyoknak hálás szívvel köszönjük. Lélekben jelen is vagyunk a kellemes estélyen, de lelkünk nagyobb fele odahaza van török földön s az ott látott sivárságok nem engedik meg, hogy az estélyre elmenjünk. A magyar vendéglátás feledhetetlen emléke a szívünkben marad. Köszönettel, üdvözlettel: Mumtaz Örnagy és társai.

— Ki lesz Csanádmegye főispánja? Több, mint egy éve, hogy Csanádmegye főispáni széke megüresedett. Jakabffy István lemondásával megüresedett állásról néhány hónap előtt az a hír terjedt el, hogy azt egy előkelő aradvármegyei földosztóval fogják betölteni, az a híresztelés azonban nem bizonyult igaznak. Most Budapestről jelentették nekünk, hogy a kormány Purgly Emilt, az Aradon lakó előkelő csanádmegyei földosztó főispánná nevezte ki. Megkérdeztük erre vonatkozólag Purglyt, aki azonban kijelentette, hogy az egész híresztelésből egy szó sem igaz. Valószínűleg úgy terjedt el Purgly főispánságának híre, hogy csanádmegyei körökben tréfás formában beszéltek a dologról. A kormány azonban a főispáni szék betöltését illetőleg még vele nem tárgyalt.

— Melyik uralkodónak van legdrágább konyhája? Új és eddig ismeretlen adatok kerülnek nyilvánosságra most a világ legdusabban felszerelt fejedelmi konyháiról. Természetesen egy amerikai lap riportere vett magának annyi fáradságot és kapott a kiadójától annyi költséget, hogy beutazza a félvilágot és személyesen keressen fel azokat a helyeket, amelyen az uralkodók részére a lukullusi lakomákat készítik. Legpompásabb konyhája II. Miklósnak, az orosz cárnak van, kinek legelső uralkodói cselekedete az volt, hogy a pétervári téli palotában levő konyhát egy és egy negyed millió költséggel kibővítette és átalakította. Minden konyhadény vert ezüstből készült. A cár főszakácsának 60 000 korona évi fizetése van és megfelelő melléjuttal. Hat alszakács közül huszezer korona fizetési csak egy van, a többi megeres negyvenötvenezer koronát évente. Az oroszok ura két millió négyszázezer koronát költ el évente konyhára, ami napi hétézer korona kiadást jelent. A spanyol király konyhájának berendezése a múlt év folyamán készült el véglegesen: egy millió koronába került. Az angol királyi palotában levő konyhának még ma is az a hutorzat a díze, melyet III. György készített s amelyet szakértők két millió koronára becsülnék. Ezekhez képest valósággal polgárius berendezésük a német császár, az olasz király s a belga király berendezései. A pápa konyhája csupa márvány és alabástrom és ugyancsak rendkívül elegáns berendezésű a francia köztársaság elnökének konyhája is. Különös értékkel azonban a pincéje bir, melynél nagyobb kincset érő borok csak a magyar király pincéjében találhatók.

— Gazdasági szakelőadások Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület, az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel karöltve, az új jövedelmi adó törvény és az azzal kapcsolatos gazdasági számviteli kérdések ismertetése céljából, Ormány János gazdasági akadémiai tanár és Porcs István dr. budapesti ügyvéd, mint szakelőadók közreműködése mellett, folyó hó utolsó hetében, Aradon két napra terjedő szakelőadásokat rendez, melyek iránt nemcsak Arad, hanem a szomszédos vármegyék gazdaközönsége körében is igen élénk érdeklődés mutatkozik. Az előadások részvételi díja, mind a két napra együttesen, személyenként 10 koronában lett megállapítva. Az előadásokon részt venni óhajtó gazdák kötelező bejelentései az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalához intézendők, amely az előadások pontos idejét póllólag fogja az érdekeltekkel tudatni.

— Szerencsétlenül járt honvédek. Orsováról jelentik, hogy a környéken a lugosi nyolcadik honvédgyalogezred egy gépfegyvercsapata gyakorlatozott. Téves állítás folytán Bella Ársán, Pálkás Simon és Csímponeszkus Lukán közlegényeket meglőtték. Bella az orsovai kórházban meghalt. A másik két közlegény állapota súlyos.

— A Polgári Takarékpénztár a lefolyt 1912 ik üzleti évről szóló zárszámadásait mai lapunkban terjeszti a nyilvánosság elé. Ez a mérleg mint eddig, úgy most is erős fellendülésnek képét tárja elénk s egyben azzal a megnyugtató tudattal is szolgál mindazok részére, kik városunk közgazdasági élete iránt érdeklődnek, hogy az oly erős, konszolidált intézet, mint a Polgári Takarékpénztár mellett nyomtalanul haladtak el az 1912 év kritikus, nehéz viszonyai. Ennek a konszolidált ságnak mindenestre legbiztosabb alapja a saját tőke. Az 1912. év folyamán keresztülvitt részvénykibocsátás folytán most már 10,300,000 korona saját és teljesen befizetett tőkeerővel rendelkezik az intézet s ezen magas polchoz rövid időn belül: reaktíválása tizedik esztendőjében jutott el. A lefolyt üzleti esztendőnek nehéz viszonyait tekintve véve különösen kiemelkedik az intézet mobilitása. Nem kevesebb, mint 968,000 korona készpénz van a saját pénztárban és 940,000 korona más pénzügyintézeteknél és az érték papír tárcájában kb. 1,300,000 korona elsőrangú, lombardmentes papiros fekszik és hogy a 19 millió váltótárcából csak 4 millió van visszleszámlálva. Az osztalék a tavalyi marad és pedig 14 korona a kisrészvények és 70 korona a nagyrészvények után.

— Halált okozó fogfájás. Különös módon pusztult el egy fiatal leány Szegeden. Wolf Katónak hívják a leánykát. Törökkanizsán lakott a bátyjánál, Wolf Sandor gazdag kereskedőnél, de gyakran bejárt Szegedre a rokonaihoz, kikkel színházba, mulatságokba ment. Néhány nappal ezelőtt megfajult a foga Wolf Katicának. Volt egy odvas, lyukas foga, az szokta volt gyakran kinézni Ezután különösen erős volt a fájás. Próbált ellere különféle háziszereket, falusi patikában kapható „csodacseppeket”, de a fájás csak nem szűnt. Bátyja rábeszélte, hogy hurassa ki a fogát, a leány azonban hellani sem akart erről a radikális gyógymórról. Már gyulladásban volt az íny hús, amikor valami olyan szesz tartalmú folyadékot kezdett használni a fogfájása ellen, ami valamenynyire enyhítette a fájdalmait. Egy gombostű hegyére tűzte az orvoságos vattacsomócskát s úgy helyezte el a fogában. És ez lett a végső. Mikor a vattacsomót ki akarta piszkálni a gombostűvel, a tű hegye megszurta a gyulladással foghúst. Pár kicsi csepp vér kiserkedt, de ekkorra már megmérgezett vér maradt bent a foghúsban. A gombostű hegye ugyanis rozsdás volt és a lobos szájrészt megfertőzte. Pár óra alatt ijeszítően megdagadt a leányka arca és a szegény Katicát rettenetes fájdalom kezdte gyötörni. Másnap már az egész feje megdagadt, eltorzult a betegnek. Ekkor orvost hívtak, kiknek tanácsára nyomban beszállították Wolf Katót a szegedi köz-kórházba. Az orvosok megállapították a vérmérgezést. A leány ekkorra már egész testében megkapta a vérmérgezést s negyvennyolc órai halálusa után kiszenvedett.

— Suciu Szilviusz kinevezése. Mangra Vazul nagyváradi görög keleti román püspöki helynök a nagyváradi szentszék gazdasági előadó-jává kinevezte Suciu Szilviusz nyugalmazott belügyminiszteri titkárt. Suciu a belügyminisztérium román fordító osztályának volt a főnöke és az aradi román körökben is jól ismerik.

— Haertl Lujza sorsa. A nagy port felvert munkácsi ártér hősnője, Haertl Lujza, aki tudvaleg egy pénzügyi tisztviselő menyasszonya. Nagyváradon fog letlepedni. Völégényet, Rákosi Bálint ugyanis a budapesti pénzügyigazgatóságtól Nagyváradra helyezték át s így Nagyvárad társadalmának tagja lesz az egykor annyit emlegetett Haertl Lujza.

— Felolvasás a vegyvizsgáló-állomásról. Meszlényi Emil dr. kir. vegyész, Arad sz. kir. város vegyvizsgáló-állomásának vezetője január 19 én, vasárnap délután 5 órakor a város háza dísztermében „A vegyvizsgáló állomásokról” felolvasást tart. E tanulságos és közérdeklő felolvasásra felhívjuk a nagyközönség figyelmét.

— Kilényi nyitotta, Kilényi bezárja. Az aradi királyi törvényszék elrendelte a csődöt Reich El aradi játékaru kereskedő ellen. Csődbiztos Keller Mór dr. törvényszéki bíró, tömeggondnok Kilényi Zoltán dr. ügyvéd. A városi bíróságban lévő üzletben tehát ismét az lesz az ur, aki tulajdonképp azt az üzletet évekkal ezelőtt megalapította. Kilényi Adolf ötlete volt, hogy a Szabadság-téren bazárt nyisson. A kezdet nehézségein ő vezette át a gyorsan virágzásnak indult vállalkozást s mikor már lendületbe jött átadta öccsének, Kilényi Józsefnek, aki rövid idő múlva Reich Józsefet, a most csődbe került tulajdonost vette maga mellé társnak, majd pedig neki adta át teljesen az üzletet, mert ő elköltözött Aradról. Most Reich csődbe került és ugyancsak egy Kilényit rendelt ki a sors arra, hogy a „színházi bazárt” — ezen a néven lett ismeretessé az üzlet — bezárja.

— Az arany bolondja. A múlt évben Baranyavármegye alispánjához fordult beadványával a szlavóniai kincéső uradalmi munkás, aki Schamburg-Lippe Adolt becéleg egyik szlavóniai pusztán tartozkodik s az a mániája, hogy ő a Dráva partján valamelyik vizmosásos szakadéknál egyik siklósi társával ötve és fel kiló aranyat talált s a társa becsapta, elemelte az aranyat. Ugy adta elő az esetet, hogy amikor ketten rá akadtak a kincésre, nehogy nappal feltűnést keltsenek, abban állapodtak meg, hogy az éj beálltával viszik haza az aranyeletet. Társa azonban be nem várva az éjt, elvitte a kincset. Ő másnap a csendőrségnek jelentést tett s meg van róla győződve, hogy az ötven és fel kiló arany előkerült s beszállították a vármegye bázára. Kiszült, hogy az egész aranyelet egy gyenge elméjű ember lázas álma. A beteg ekkor írása most megint a hatóság kezébe került. Ő a kincésnek kabinetirodájába írt s elmondva a misét, kért az aranyból a maga részét. A kabinetiroda leküldte a kérvényt a magyar kormányhoz. Onnan érkezett most le a furcsa írás. Az arany Démona tovább győri a szegény kincésőt, aranyat azonban most sem fog kapni, mert a megalmodott kincés — lincse.

— Zsebmetsző iskola. Máramaroszigetről táviratozták: A Körösmező felé induló vonat egyik kocsjából a máramaroszigeti vasúti állomáson pár percre kiszállott Pihustják Demeter társasági munkás, aki a szerencsi cukorgyárból utazott haza több munkás társával. Amikor visszatért a kocsi, óvatosságból megpogatta a nyakába akasztott kis bőrzacsót, amelyben kincsményét kugorgatta. Rémülten vette észre, hogy a zacsót valaki levágta a nyakáról. Lémát csapott és mivel a vonat még vesztegelt az állomásnál, sőt Szász Ferenc szolgálatot teljesítő csendőrnek, aki átkutatta a kocsikat. Az egyik munkásokkal tett kocsit ekkor megpillantott egy fiatal suhancot, akinek már többször akadt dolga a rendőr eggekkel. A csendőr kérdésére a fiatal azt mondotta, hogy Kisbozsokra utazik, jegyet azonban nem tudott felmutatni. A csendőr leszállította a vonatról, mire hosszas vallatás után elmondta, hogy Lax Sámsonnak hívják és hogy ő már elvégezte Máramaroszigeten a zsebmetszőiskolát, amely egy Magyar-utcai ház pincéjében van elhelyezve. It jönnek össze a város fiatalok csavargói, akiket rendszeres oktatásban részesítenek az ugynevezett hohem fiúk, a zsebmetszés mesterei. A fiatal zsebmetsző vallomása alapján a csendőrség meg három tizenkét éves fiút tartóztatott le, a kik több hiderítetlen betörésről és zsebmetszésről adtak felvilágosítást. A vizsgálat adta a nyomozás érdekében egyelőre titokban tartják, a zsebmetsző csemetéknek javítóintézetbe való küldése végett azonban a rendőrkapitány már megtette a lépéseket.

— Elejunt aggastyá. Idősebb Merkuca János 70 éves csigarszállító lakos ma lakásán felakasztotta magát, de tevé az utolsó pillanatban észrevették s így még idejében megmentették az életnek. Öngyilkosságának oka, hogy nagy adósságai vannak.

— Alarcok és farsangi juxcikkék Kerpelnél.

— Elfogott gyilkosok. Nyiregyházáról jelentik: Lichtmann Lajos nyeszterendi földbirtokos feleségének gyilkosait sikerült elfogni. A tettesek valamennyien a földbirtokos cselédjei voltak. Lichtmann határozottan emlékezett, hogy a gyilkosoknak zsákból rögtönzött alarcuk volt. A csendőrség ezen a nyomon kutatva megállapította, hogy Lichtmannéknál a zsákok közül egy hiányzik. Ez árulta el a gyilkosokat. Mindegyiket át kísérték az ügyészségre.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 15-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Varga József huszárörmeztárnak József nevű fia. Sallai András fékezőnek Gábor nevű fia. Aklan Bálint áll. felvigyázónak Róza nevű leánya. Meghalt: Fischer Adolfnak 38 éves mag. hiv. neje. Adamovits Dragutin 61 éves szabó. Novák Vazul 11 hónapos fiú. Juhász István 46 éves naposm. Drokó József 14 hónapos fiú. Házasság nem fordult elő.

— Üzletfelosztás folytán az Üveg és Porcelán Versenyáruházban, Weitzer János-utca (főpostával szemben) mindennemű üveg, porcelán, lámpa, chinaezüst és terrakotta dísz tárgyak és használati cikkek eredeti gyári áron lesznek elárulva. Képekterekben óriási választék a olcsóbb árban. Telefon 934. 393

— Fizetésektelen kereskedők egyeztetését és moratorium megszerését elvállalja „Kereskedelmi Egyeztető” iroda Arad, Simonyi-utca 9. sz. Telefon szám 828.

— Leltár előtt mélyen leszállított árak több táskákban és más bőr és díszmű árúknál Hegedűs Gyula cégnél Arad, Andrássy tér 16. 211

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főtájást egy eredeti Kárpáti-féle tejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 7031

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk Fischer Mór üveg és lámpáru cégnél máz hirdetésére.

— Ingusz I. és fia géperőre berendezett dobozgyára Arad vár katonai legyhas. Készít mindennemű dobozokat.

— Legjobb hegedűhurok és töltőtollszárak Kerpel Izsónál kaphatók.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger boyok. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Színházi ötletek.) Szürke Pál álnév alatt egy szegedi kollégánk a következő színházi tréfákat közli:

A színház az a hely, ahová leginkább azért mennek, hogy szidhassák az igazgatót. Az igazgató mindig jobban örül, ha sokan mennek a színházba és sokan szidják, mintha kevesen dicsérik.

Az igazgatót csak kétszer dicsérik: amikor még csak jön s amikor már elment.

Nem minden tenorista volt kántor. Van, aki még annak sem volt jó.

Az asszonyoknál a darab sikere sohasem a színpadon múlik, hanem azon, hogy milyen blúz volt a legjobb barátnőjükön.

Nem minden színész nő festi a haját. Van, aki hamisat visel.

Minél kisebb lába van egy színésznek, annál nagyobb lábán él.

Ha a kritikusok kuponokat vághatnak, nem vágnak a színésznek.

Rendszerint azok a kardalosok kerülnek ki leg hamarabb a korból, akik legelőbb jutnak — karta.

A színészek mindig tudják a szerepeiket. Csak titkolják, nehogy a szegény sugó szájából kivegyék a falatot.

Herczeg Ferenc azt mondta: Ha rövid a kardod, told meg egy lépéssel, ha rövid a hangod, told meg egy ballépéssel. Ezt így is lehetne változtatni: — ha rövid a ballépésedhez a gázid, told meg egy kardaloddal.

As okos színésznek sohase magának kér tapsot, csak a kollégájának piszszegést.

Mindegyik színésznek annyi évesnek mondja magát, mint ahánynak látszani szeretne.

(A bankár ikrei.) Akár megtörtént, akár nem: elég jól jellemzi ez a rövid történet a parvenüt.

Egy gazdag bankáról beszélünk. A felesége a kis babát várta. A bankár pedig a dolgozó szobájában ült és várta, fiával ajándékozta meg az ég, vagy leánnyal?

Egyszerre csak megjelenik egy fej az ajtóban. A bankár isgatottan ugrik fel:

— Nos? Fiu?

— Nem, — mondja a hölgy. — Hanem fiuk.

— Hogyan? Kettő?

— Ugy van, Gyönyörű ikrek.

A bankár uszik a boldogságban. Kidülleszti a mellét s büszkén szól:

— Persze, ahol érzik a pénzt, oda tolonganak...

VIDÉK.

Megjutalmazott hivatalnokok. A m. kir. igazságügyminiszter Cs. Nagy Balint, Imrik Aladár és Novák György magyarpécskai járásbírói irnokokat buzgó szolgálatuk elismerésül penztalomban részesítette.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. F.-né. Postatiszt csak középiskolai érettségi bizonyítvány elnyerése után lehet, ha a postatiszti tanfolyamot elvégezte. Négy középiskolai végzettséggel csak altiszt lehet.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Téleirattal tudósítva.

Budapest, január 15

Készárú.

Amerika változatlan. 5 fillérrel magasabb árak.

Határudó.

	Déli árszám	3 óra érszám
Buza 1913. áprilisra	11 82—11 83	11 84—11 85
Buza 1913. októberre	11 95—11 96	11 98—11 99
Rozs 1913. áprilisra	10 27—10 28	10 28—10 29
Rozs 1913. októberre	9 8—9 8	9 70—9 71
Tengeri 1913. májusra	7 70—7 71	7 69—7 70
Zab 1913. áprilisra	10 88—10 84	10 85—10 86
Zab 1913. októberre	9 57—9 58	9 48—9 47

As árak 50 kiloncaus számítva

Budapesti értéktőzsde (jan. 15.)

Magyar hitel	801
Oszták hitel	616
4% koronajáradék	80 25
Oszt. magy. államvasút	712
Jelzálogbank	428
Lezámitolóbank	517
Hazai Bank	289
Magyar Bank	547
Keresk. Bank	3710
Rima norányi	711
Salgótarjáni	737
Közveti Vasút	677
Városi Villamos	308

Bécsi értéktőzsde (jan. 15.)

Oszták hitel	614 50
Magyar hitel	503
Oszták-magyar államv.	69 50
Déli vasút	103 25

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarvakának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként koronákban.) 918. jan. 15. Buza 75 kilogrammos 20 55—20 65 76 kilogrammos 20 75—20 85, 77 kilogrammos 08, 20 95 78 kilogrammos 20 95—21 05 Kozs (primitív) 10 18 20 (kósárp) 17 9—18 00 Arpa (terfőző) 18 95—20 25 (takar 1917) 18 10—18 30, Zab (prima) 20 10—20 20 zépi 19 10—19 30, Tengeri rezt. (c. azyar) 19 25—19 25 uj 10 20—10 40, (román) rezi 19 25—19 25, u. 10 30—10 50 Burgonya 100 kgr (fehér) 5 60—5 70, (rózsá) 5 30—5 40,

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtökön 1913. január hó 16-án

B: Barát

B: Bérlet

Nagy Aranka, a szegedi színház primadonnájának vendégfeltevével:

Bocaccio

Nagy operette 3 felvonásban Irták: Zell és Gene. Fordította Kvva L. Zenéjét szerző: Suppé F.

SZEMÉLYEK:

Bocaccio	Nagy Aranka	Lumbertuccio	Polgár S.
Pietro	Balázs Bálint	Petronella	Benkőné
Scalza	Győző A.	Fiametta	Diósy Nusi
Beatrice	Hamlet I.	Leonetto	Farkas M.
Lotharingi	Huszár K.	Könyvárus	Herold Ede
Izabella	Nógrádi M.	Madma	Várnatné

NYILTTÉR.*

A TENGER AJÁNDÉKÁNAK

lehetne a csukamájolajat nevezni. Hogy ez azonban kelősen kihasználható legyen, először bizonyos kezelés alá kell venni. A csukamájolajat is meg kell fosztani a Scott féle eljárás által hátrányaitól, amilyen a nehéz emészthetőség, a kellemetlen szag, a rossz íz, hogy ezáltal élvezhetőbbé, könnyen szedhetővé és ízletesebbé legyen. Az így nyert Scott féle csukamájolaj Emulsióban a közönséges csukamájolaj minden előnye fokozott mértékben megvan, étvágygerjesztő hatással bír, rendkívül tápláló és élvezhető még kényes irynek és gyomornak is. A

SCOTT féle EMULSIÓ

rendszeres használatánál gyakran rövid idő alatt észlelhető az általános erőgyarapodás. Aki ezt akarja elérni, az határozza el magát és tartson kurát a SCOTT féle Emulsióval. minél előbb, annál jobb.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen ism. hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és B. W. ne G. m. b. H. címére Wien, VII. akkor egy gyógyszár új-n próbadarabot küldnek.

Apollo Színház.

1913. január hó 16-án csütörtökön délután 3-tól 5 óráig folytatólagos

Gyermekelőadás

válogatott gyermek képekkel.

Fél helyárákkal.

A D'Orsay-féle illatos nyeremény jegyek húzásának eredménye!

Hivatalos Értesítés!

Ezennel igazolom, hogy az 1913. évi január hó 15-én déli 12 órakor irodahelyiségemben és ellenőrzésem mellett megejtett D'Orsay-féle nyeremény-jegyek sorsolásán a következő számok húzótak ki:

1. Nyeremény
6803

2. Nyeremény
18746

3. Nyeremény
871

4. Nyeremény
1052

5. Nyeremény
15368

6. Nyeremény
10161

7. Nyeremény
4315

8. Nyeremény
19049

9. Nyeremény
4527

10. Nyeremény
1214

Dr. Mülek Lajos,
kir. közjegyző.

Fenti számok tulajdonosait tisztelettel kérem, hogy a nyereményeket f. hó 31-ig átvenni sziveskedjenek, miután ezen időig esetleg át nem vett tárgyak el fognak adatni és az értük befolyó összeg a polgármesteri hivatal útján Arad város szegényeinek fog kiosztatni. 7488

Hánzu Nestor

drogeria és illatszertüzlete

a „Vörös Kereszt”-hez

Arad, Weitzer János-utca 2. szám.

MEG VAN A BÉKE!

abban a családban, ahol
farsangi
ajándékkul egy

Popper Testvérek

féle 20 koronás
gyűjteményt vásárolnak,
amely tíz féle cik-
ből áll és pedig:

Egy ruhára való angol kelme.
Egy vég vászon 6 női ingre.
Egy himzett bluz.
Egy gyapjú sál, fejre.
Egy ernyő.
Egy blouzra való zefir.
Egy pár keztyű.
6 darab zsebkendő.
5 darab férfi gallér.
1 darab férfi nyakkendő.

Ezenkívül occasió
áraink a következők:

Egy teljes szövetruha —	K	3.—
Egy aljra való szövet —	K	2.—
Egy teljes barchet-ruha —	K	2.80
Egy ingre való zefir —	K	1.20
Egy damaszt-abrosz —	K	1.80
Egy blouzra való csikos selyem — — — —	K	8.50
Egy selyem alszoknya —	K	7.—
Egy szövet ágymagasság —	K	10.—
Egy ruhára való karton —	K	2.80
5 darab törülköző —	K	2.—
6 darab férfi-gallér —	K	1.80
4 pár keztyű — — — —	K	2.—
Egy csipke stor — — — —	K	4.50
Egy esernyő — — — —	K	1.50
Egy vég vászon 6 ingre —	K	8.—
Egy nagy vég kanavász —	K	10.—
Egy női ing — — — —	K	1.90

Vidéki megrendelést
pontosan, utánvétellel
eszközlünk.

Tisztelettel

Popper Testvérek
Arad, Forray-utca.

Legolcsóbb és legjobb cipő be-
szerzési forrás Aradon, Boros
Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyel-
mébe ajánlom saját készítményű
kész

férfi-, női- és gyermek-cipő
raktáromat, hol állandóan dus vá-
lasztékot tartok mindennemű leg-
divatosabb és legtartósabb cipők-
ből legolcsóbb árakban. Megrende-
lések gyorsan és pontosan elké-
szítetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,
uri- és női cipész.

Nagymennyiségű
maculatura
eladó.

Tombola tárgyakkól legnagyobb vá-
laszték már 20 fillértől kezdve

FISCHER MÓR

üveg- és porcellánkerekedő

Arad, Andrassy-tér 20.
Városi és megyei telefon 568.

Hol
kiköltözés miatt

az összes raktáron levő áruk az eredeti gyári árakban lesznek
elárusítva, u. m.: üveg- és porcellánkészletek, mosdók, petroleum-
és villanycsillárok, elsőrendű chinaezüst és terrakotta dísz tárgyak
és háztartási cikkek. Óriási választék képkeretekből, melyek leg-
jutányosabban lesznek elkészítve. Kéretik a kirakatok, valamint
az üzlet vétel kényszer nélküli szives megtekintésére, ahol a
feltűnő olcsó árak fel vannak tüntetve.

1 vizes pohár (csiszolt homályos csikkal)	—12 K
1 boros pohár " " " " " "	—10 K
1 üveg korsó 6 vizes pohárral (csiszolt homályos csikkal)	1.30 K
1 6 személyes 26 darabból álló karlsbádi porcellán ételkészlet legújabb facon és minióval	16 — K-tól
1 gyönyörű kivitelű komppottál vagy gardiner oxidált ezüst üveg betéttel	3.60 K-tól
1 china-ezüst tea-pohár üveg betéttel	1.90 K-tól
hozzá oxidált ezüstözött tálcá	3.— K-tól
1 bronz vagy francia porcellán, kipróbált, pontosan járó díszóra	7.— K-tól
1 masszív dohánykészlet belül aranyozva üvegbetéttel	11.— K-tól
Valódi velencei virágváza 30 cm. magas	—90 K-tól
1 33 darabból álló, 6 személyes csiszolt üveggészlet	9.— K-tól

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, a
nem megfelelő tárgyak 8 napon belül kicserélhetők!

Sokféle sósborszeszt

próbált már használni ön is és ha
talán még se ért el hatást, úgy
tegyen kísérletet a

„TURUL-SÓSBORSZESZTEL”,

mely minden néven nevezendő
külső bántalmakat hátfájást, bá-
gyadtságot, gyöngeséget, reumát,
ischiást, fül-, fog- és fejfájást stb.
Egyszeri bedörzsölés után meg-
szüntet, az idegeket megerősíti,
belsőleg a gyomorhólyagokat,
bélbántalmakat, hasmenést, nehéz
légzést, szívbántalmakat, mellfá-
jást megszünteti, ezáltal a közér-
zetet kellemessé teszi. Ára: kis
üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor.
20 fill. Kapható az egyedüli ké-
szítőnél:

WAJDITS GYÖRGY

"Turul" gyógyszeráránban, Kápolna- és
Lipót-utca sarkán. Azonkívül minden
gyógyszertárban, drogeriában és nagyobb
fűszerüzletben. 6581

Uj tűzifa-üzlet.

A n. é. közönséget értesitem, hogy
Hunyadi-utca 6. szám alatt
egy

fa- és szén-üzletet

nyitottam, hol állandóan raktáron
tartok elsőrendű száraz aprított
tűzifát 100 kilónként 3 koronáért
házhoz szállítva, ugyssintén kitü-
nően égő darabos kőszén 100
kilónként 5 koronáért. Puhafa,
gyújtósna, már 8 fillértől. Üzlet-
elvem: Figyelmes és gyors ki-
szolgálás, pontos kimeréssel.

Szives pártfogást kérek

Kovács Pál.

Butor végkiárusítás

már csak két finom háló és ebédlő
szoba butorom és 36 drb hajtott
székem van, melyeket feletts ol-
csó áron

végkiárusítok.

Kérem a n. é. közönséget, hogy
engemet vevő szándékkal felke-
resni sziveskedjen. 429

Arad, Kápolna-u. 6.

Varga József.

Alkalmi vétel
és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad
legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt
és briliáns tárgyak a legmaga-
sabb árban megvétetnek vagy
más tárgyra átcsereztetnek.
Telefon 438. Telefon 438.

Hatóságilag engedélyezett kiárúsítás.

Jankovics György

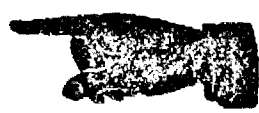
divatáru
üzletében

ARAD, Forray-utca 2. szám.

Függöny, ágyszerítők, női ruhakelme, vászon, chiffon és asztalneműek, kész női és férfi fehérneműek, zsebkendők.

50 százalékos árengedmény

Csipke, szalag, ruhadíszek és ernyőknől.

191

Jankovics György divatáruüzlet Arad, Forray-utca 2. szám.

Villanyos zseblámpa

190—918.

Hirdetmény.

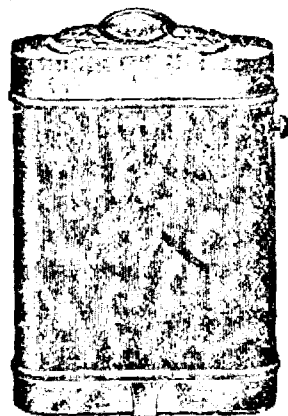
Dr. Meszléry Emil kir. vegyész Arad sz. kir. város vegyvizsgáló állomásának vezetője f. hó 19-én vasárnap d. u. 5 órakor a városháza dísztermében „A vegyvizsgáló állomásokról“ felolvasásokat tart.

Ezen tanulságos és közérdekű felolvasásra a nagyközönség figyelmét felhívom.

Arad, 1913. január 11-én.

Kádas,
h. polgármester.

mindig friss
töltéssel.

Villany-berendezések, villanycsillárak.

Dinamó gépek, villanymotorok olcsón kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Szabadság-utca 2. sz. 1681

AZ

ARADI KÖZLÖNY

Nagy Képes Naptárát

az Aradi Közlöny minden új előfizetője

— ha legalább 1/4 évre előfizet —

ajándékuul kapja.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalan!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorsabályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A fejtájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag!

194

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárában

Arad, Szabadság-tér.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Nem titok többé,

hogyminden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja. Eitünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

420

Ára egy tégelynek 1 kor., Ibolya bőlgypet 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

A legkitűnőbb hatású nyálkaoldó köhögés és rekedtség elleni szer a **Tussinál cukorka**, ára egy nagy doboznak 60 fillér és a **Tussinál tea** a 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél fogva bárki legszívesebben veszi be.

Apró hirdetések.

Ajánlatokhoz,

szívesen várom a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert tetszőleg semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASÁG.

Házasság

29 éves izraelita 3000 korona évi jövedelemmel. — Teljes adatokat „Anti 888” jellegre kérek a főpostára. 356

El foglaltságom miatt

ez uton keresek intelligens urleányt, vagy fiatal özvegyet némi hozománygyal. 28 éves, keresztény, önálló, jó megjelenésű szolid fiatalember vagyok. Szíves megkeresések a kiadóban „Dr.” jelige alatt. 472

Komoly házasulandók figyelmébe!

Férjet keresnek: 28 éves német árva 400.000 vagy 38 éves független gyermektelen özvegy 120.000, 18 éves egyedül álló porosz k. a. 100.000 kor. vagyonnal, továbbá számos vagyonos magyar hölgy, gazdag amerikai és orosz kisaszonnyok és sok száz vagyonos hölgy Európa egyéb országaiból. Komoly érdeklődőknek (ha vagyonatlanok is) díjtalan felvilágosítást ad Schlesing r, Berlin 18. 473

LEVELEZÉS.

Hilda

részére levél van kívánt helyen. 491

Juliska'

Igyekeztek, hogy mielőbb találkozhassunk. Nem is hiszi, hogy mennyire vágyódom viszontlátatni. Milliő csók X-től. 471

OKTATÁS.

Gyorsírás,

gépírás és könyvviteli tanfolyamra a beiratkozás irodámban megkezdődött. Tandij havi 14 korona. Gödberger képesített gyorsíró, Síma-utca 1. szám. 479

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó takarmány.

Nagymennyiségű búzaszalma 18 rek, polyva, árpaszalma, lucerna, gyepszenna, tengeriszár és takarmányrépa, valamint 400 mm. buza, 300 mm. tengeri, 30 mm. rozs és különféle gazdasági eszközök eladók tornyai birtokon. Értekezni lehet Lovarda-utca 1. vagy tornyai (Csánádmegye) pos. ahivatalnál. 478

Pompás,

enyhe, lugmentes igen finom borotváló szappan darabonként 10 fillér, 3 darab legfinomabb mandola szappan 50 fillér, 3 darab legfinomabb tojás olaj szappan 50 fillér, 3 darab pompás illatu virág szappan 50 fillér 6 darab legfinomabb virág illat szappan dobozban 1 kor. Utólérhetetlen finomságu fogkefék darabonként 1 korona és 120, Földes Kelemen Arad. 1224

INGATLAN.

Kossuth-utca

54. sz. ház nagy telekkel aladó. 447

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás

folyó évi május 1-től 3 és 4 szobás lakás, hozzátartozó helyiségekkel, és azonnal egy alkalmas műhely, raktár vagy istálló helyiségek padlás és fél udvarral együtt Lovarda-utca 1. 477

Külön bejáratu

csöndes, tiszta fő dzintes urasan butorozott-utcai szoba Kölcsey-utca 9/a. szám alatt 1-ére kiadó. 478

Modern

4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet: Telefon 896. sz. alatt. 344

Csinosan butorozott,

utcai szoba kiadó. Hal-tér 6, ajtószám 4. 419

Elegánsan butorozott

külön bejáratu utcai szoba azonnal kiadó. Perényi-u. 8. sz. 449

Két szobás

csinos utcai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Családtalan bérletnek havi 20 koronáért. Arad, Demeter-utca 111/a. 355

KÜLÖNFÉLE.

Karácsonyról

viessamaradt ajándéktárgyak, díszlevélpapírok, képeslap-albumok, fadiszta tárgyak festésre és égetésre, imakönyvek, mesés- és ifjúsági-könyvek, képek, falinaptárak stb. mélyen leszállított áron kaphatók. Krausz Paulin színházépület. Jó erkölcsű fiu tanulónak felvétetik. 544

India fogszépek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratoriuma Aradon. 1224

Január 1-én

lépett életbe a keresk. miniszter azon új rendelete, mely szerint a palackokban árusítandó italok mennyiség tartalma a palackokon feltüntetve kell hogy legyen. Ezen célra alkalmas címkék kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. szám. 5811

1 koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkére fest. A szin állandó felismerhetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. 1224

27968—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Az aradi ipartestület kebelében működő békéltető bizottság segédtagjainak megválasztására a békéltető bizottság alapszabályainak 8. §-a értelmében határnapul 1913. évi január hó 19. napjának d. e. 10 óráját az aradi ipartestületre kitűzöm s arra az alapszabályok 2. §-a értelmében a testülethez tartozó iparosok összes segédeit meghívom. Választatni fog egy évre szóló megbizással 80 tag és 15 póttag. A választás felkiáltással, vagy szavazó lapokkal történik és vizsgálata nem utasítható.

Arad, 1912. évi december hó 27-én.

Greén s. k.
h. főkapitány.

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám
810

2881

Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Aki rosszul érzi magát,
Igyék egy üveg eredeti

Kárpáti-János

epohajtót,

mely a legkínzóbb fájdalom-
mélkölő gyors orvoslást hoz az
Ike édes, hatása gyors és biztos.
1 üveg utasítással 40 fillér
12 üveg franco K 4-80. Kapható
kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszer-tára 4074
ARAD, BODOS BÉNI 22

Pathefonok

is Pathe-lemesek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 4078

27111—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozása és azokon a szabad közlekedés akadályainak elhárítása tárgyában alkotott 12757—408—1884. számú szabályrendelet 4. §-a alapján meghagyom a ház és telektulajdonosoknak, vagy ezen ingatlanok gondozásával megbízottaknak, hogy házuk és telkük előtt elvonuló gyalogjárdát állandóan tisztán tartassák, arról a havat leesés után azonnal leseperejék s ha a járdák sikosak, azt homok, fűrészpor vagy hamuval azonnal beszórák, mert ellenkező esetben a munkálatok költségükre hivatkozó lesznek foganatosítva, ezenkívül a rendőri büntető s ha netán a járda nem takarítása vagy fel nem szórása következtében valakit baleset érne, a btkv. 319. §-a alapján is eljárás lesz a mulasztó ellen indítva.

Arad, 912. évi december hó 18-án.

Greén,
h. főkapitány.

TUBERIN

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszaszerezni!

Egy jelentéktelennek látszó megbűlés az összes légzőszervek legkínzóbbá megbetegedését vonhatja maga után. Igyekezünk idejekorán elejét venni a bajnak, mert a könnyelmű elhanyagolás eszköze végzetessé válhatik. A megbűlésből eredő köhögés, rekedtség, megbűlés, nehézlégzés és a légzőszervek hurutos megbetegedéseinek kitűnően bevált az orvosi előkelőségek **TUBERIN** Mindenütt kapható. Egy üveg ára 3 korona 50 fillér által javasolt egy nagy üveg ára 8 korona. Postán legkevesebb 3 üveg rendelhető meg utánvétellel az egyedüli főraktárból.

Diana-gyógyszerár, Budapesti, Károly-körül 5. szám

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Vagyon.

Mérlegszámla 1912. évi december hó 31-én.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár			968829	48	Részvénytőke (ebből 1912. év folyamán befizetve: K 3.600,000)			720000	—
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék			940105	32	Tartalékalap	2665461	68		
Váltók			19179269	07	Leirási tartalékalap	51424	27		
Kölesönök:					Dijas záloglevél tartalékalap	35724	80		
Záloglevél biztosítéki kölesönök ...	6294371	22			Árfolyamkülönbözeti tartalékalap	42103	45		
Jelzálog-kölesönök	242545	10			Ingyantörlesztési tartalékalap	92454	—		
Kötvény-kölesönök	41036	—	6634953	76	Nyugdíjalap	141053	14	3028221	34
Községi kölesönök	57001	44			Engedményezett községi kölesön			57001	44
Folyószámlai kölesönök			891485	58	Záloglevelek a forgalomban:				
Előleg értékpapírokra			39160	—	5%-os d. n.	5130000	—		
Záloglevél biztosítéki alap:					5%-os dijas	881200	—	6011200	—
K 500,000 n. é. 4% magyar korona járadék ... .. á	84.—		420000	—	Kisorsolt záloglevelek			31800	—
Záloglevél készlet:					Takarékpénztári betétek:				
K 8,000 n. é. 5% dijas saját intézeti záloglevél ... á	102.—	8160			könyvecskére	7577035	44	8850438	32
K 15,600 n. é. 5% d. n. saját intézeti záloglevél ... á	89.—	13884	22044	—	folyószámlára	1273402	88	4162982	08
Értékpapírok:					Visszleszámított váltók			150550	81
K 230,000 n. é. 4% magyar korona járadék ... .. á	84.—	193200			Idegen váltók és küldvények			207546	—
K 100,000 n. é. 4% Pesti hazai I. takptári kötvény á	86.—	86000			Ingyatlan tartozás az Andrássy-tér 19. sz. házon			198529	12
K 90,000 n. é. 4 1/2% Pesti hazai I takptári kötvény á	95.50	85950			Ingyatlan tartozás az Andrássy-tér 22. sz. házon			28308	—
K 197,500 n. é. 4 1/2% Hazai bank kötvény ... .. á	94.50	186637	50		Hátralékos osztalék-szelvények			3141	09
K 20,000 n. é. 4% Pozsony városi kötvény ... .. á	88.—	17600			Hátralékos betétkamatadó			19815	70
20 drb Osztrák-magyar bank részvény ... .. á	1600.—	32000			Előre felvett kamatok	287515	—		
50 drb Arad csanádi vasuti törzsrészvény ... .. á	180.—	9000			Előre felvett házbérek	2474	—		
750 drb Arad-Csanádi vasuti II. sor. elsőbbs. részvény á	200.—	150000			Átmeneti záloglevél-kamat	25191	66	315180	66
100 drb „Hungária“ aradi pamutgyár részvény ... á	500.—	50000			Nyereség-egyenleg:				
36 drb Budapesti takarékp. és orsz. zálogk. részv. ... á	400.—	14400			Nyereség-áthozat 1911. évről	43649	77		
Különféle részvények és sorsjegyek		11775	836562	50	1912. évi nyereség	608599	66	652249	48
Hátralékos értékpapír kamatok			11323	31					
Andrássy-tér 19. sz. ház			500000	—					
Andrássy-tér 22. sz. ház			410562	32					
Leltár		26909	56						
Leírás 10%		2690	96						
Hátralékos kamatok			38450	—					
			30916963	94				30916963	94

Aradon, 1913. évi január hó 14-én.

Rattland Bernát, s. k. vezérigazgató.

Stein Zsiga, s. k. cégvezető titkár.

Ráskai Miksa, s. k. főkönyveszető.

Dr. Keresztes Gyula, s. k. igazgatósági elnök.

Dr. Mittler Izidor, s. k. igazgatósági elnökhelyettes.

Funkelstein, s. k. igazgató.

Glück Károly, s. k. igazgató.

Löbl, s. k. igazgató.

Réthy, s. k. igazgató.

Schill, s. k. igazgató.

Singer Izrael, s. k. igazgató.

Szathmáry Mihály, s. k. igazgató.

Dr. Varjassy, s. k. igazgató.

Vásárhelyi Dezső, s. k., igazg. Verzár, s. k. igazgató.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendbenlevőnek találtuk.

Arad, 1913. évi január hó 14-én.

A felügyelő bizottság:

Reinhart Gyula, s. k. f. biz. eln.

Hoffmann Antal, s. k. f. biz. elnökh.

Kosztka Emil, s. k. f. b. t.

Martens Cäsar, s. k. f. b. t. Weil József, s. k. f. b. t.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette s különösen a pénztárkezelést valamint a könyvvezetést a rendszeren tartott üléseken pontosan megvizsgálta. Nemkülönbön alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alulírott bizottsági tagok e vizsgálatok alapján jelentjük, hogy a takarékpénztári ügykezelést mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzóan találtuk.

Indítványozzuk tehát az évi mérlegnek a t. Közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk egyszersmind az igazgatóságnak az évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatához, mely szerint

a mérleg jövedelmi egyenlege 608,599 K 66 f
ez összegből az ujonnan kibocsátott 22,500 darab 160 K n. é. részvény után 1912. december hó 31-ig járó 5% kamatra fordítandó ... ..

154,837 K 94 f

453,761 K 72 f

az alapszabályok 137. §-a értelmében levonandó:

a) 5% a tartalékalapnak ... 22,688 K 08 f
b) 2% a nyugdíjalapnak ... 9,075 K 23 f
c) 10% az igazgatóság jutaléka 45,376 K 17 f

d) 2% a vezérigazgató jutaléka 9,075 K 23 f
e) 2% a tisztviselők jutaléka 9,075 K 23 f
a felügyelő-bizottságnak ... 4,000 K — f 99,289 K 94 f

marad ... .. 354,471 K 78 f
az 1911. évi nyereség áthozat ... .. 43,649 K 77 f
a közgyűlés rendelkezésére álló összeg ... .. 398,121 K 55 f

Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K n. é. részvények 25. számú 1912 évi szelvényeinek 14 koronával és a 800 K n. é. részvények ugyanilyen számú és évi szelvények 70 koronával 1913 január 27-től kezdve való beváltására fordítassék ... .. 315,000 K — f
adassék közcélokra ... .. 4,000 K — f
a nyugdíjalap rendkívüli dotációjára ... .. 10,000 K — f 329,000 K — f

a maradványt ... .. 69,121 K 55 f

pedig kérjük az 1913. évi nyereség- és veszteség-számlára elővezettetni.

Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1912. évi működésére nézve a felmentvény megadassék és kérjük ezt a magunk részére is kimondani.

Aradon, 1913. évi január hó 14-én.

375

Reinhart Gyula s. k. f. b. elnök. Hoffmann Antal s. k. f. b. elnök-helyettes. Kosztka Emil s. k. f. b. tag. Martens Cäsar s. k. f. b. tag. Weil József s. k. f. b. tag.